

**PLANUL STRATEGIC
DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ
A COMUNEI DRĂSLĂCENI
(r-nul Criuleni)
2026-2030**

Această Strategie a fost ajustată la dimensiunea egalității de gen în cadrul inițiativei implementate de CALM „Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen”, desfășurată prin proiectul „EVOLVE4GE: Accelerarea egalității de gen asigurând abilitarea femeilor prin oportunități economice, combaterea violenței și guvernare sensibilă la gen”, implementat de UN Women Moldova și finanțat de Uniunea Europeană (Noiembrie 2025).

FEBRUARIE 2026

CUPRINS

ABREVIERI.....	5
INTRODUCERE	6
1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC	9
1.1. VIZIUNEA	9
1.2. MISIUNEA	9
1.3. VALORILE PLANULUI STRATEGIC	9
1.4. OBIECTIVELE PLANULUI STRATEGIC	10
2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII.....	13
2.1. DATE GENERALE.....	13
2.2. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂȚI PUBLICE.....	19
2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat stradal	19
2.2.2. Alimentarea cu apă	19
2.2.3. Canalizare	19
2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale	20
2.2.5. Alimentarea cu căldură	20
2.2.6. Telecomunicații	20
2.2.7. Rețeaua de drumuri	20
2.2.8. Fondul locativ	21
2.3. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ	23
2.4. ECONOMIA LOCALĂ	27
TABELUL 5. AGENȚI ECONOMICI MARI DIN S. DRĂSLĂCENI, R-NUL CRIULENI	27
2.5. EDIFICII SOCIALE	31
2.5.1. Educație	31
2.5.2. Sănătate, asistență socială	33
2.6. MEDIUL AMBIANT	38
3. PROCESUL DE ELABORARE A PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI DRĂSLĂCENI, R-NUL CRIULENI	42
3.1. ÎNIȚIEREA PROCESULUI DE PLANIFICARE STRATEGICĂ.....	42
3.2. ÎNFIINȚAREA ECHIPEI DE PLANIFICARE.....	43
4. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC.....	49
OBIECTIV STRATEGIC 2. ASIGURAREA CONDIȚIILOR PENTRU CREAREA UNOR ACTIVITĂȚI ECONOMICE RENTABILE, SPORIND NUMĂRUL LOCURILOR DE MUNCĂ.....	50
OBIECTIV STRATEGIC 3. MODERNIZAREA ȘI EFICIENTIZAREA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE, OPTIMIZAREA SISTEMULUI DE SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ ÎN COMUNA DRĂSLĂCENI, R-NUL CRIULENI	51
OBIECTIV STRATEGIC 4. REABILITAREA, MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII CULTURALE ȘI DE AGREMENT, PUNEREA ÎN VALOARE A PATRIMONIULUI CULTURAL AL LOCALITĂȚII	53
OBIECTIV STRATEGIC 5. PROTECȚIA MEDIULUI AMBIANT, INFORMAREA ȘI IMPLICAREA POPULAȚIEI ÎN VEDEREA UTILIZĂRII RAȚIONALE A RESURSELOR NATURALE	54
OBIECTIV STRATEGIC 6. IMPLEMENTAREA ÎN ACTIVITATEA APL A UNUI SISTEM INSTITUȚIONAL MODERN ȘI TRANSPARENT, IMPLICAREA CIVICĂ ÎN DEZVOLTAREA COMUNEI ȘI ÎN PROCESUL DECIZIONAL.....	55

5. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC.....	56
5.1. ETAPE DE IMPLEMENTARE.....	56
5.2. RISCURI ȘI IMPEDIMENTE ÎN PROCESUL DE IMPLEMENTARE, METODE DE PREÎNȚAMPINARE.....	57
6. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC	59
6.1. CADRUL INSTITUȚIONAL DE MONITORIZARE.....	59
6.2. RAPORTAREA ȘI INDICATORII DE MONITORIZARE.....	60
7. PLANUL DE ACȚIUNI, TERMENI ȘI RĂSPUNZĂTORI	67
CONSIDERAȚII GENERALE	67
OBIECTIV STRATEGIC 1. IMPLEMENTAREA, DEZVOLTAREA ȘI EFICIENTIZAREA INFRASTRUCTURII PUBLICE LOCALE ..	68
OBIECTIV STRATEGIC 2. ASIGURAREA CONDIȚIILOR PENTRU CREAREA UNOR ACTIVITĂȚI ECONOMICE RENTABILE, SPORIND TOTODATĂ NUMĂRUL LOCURILOR DE MUNCĂ ÎN LOCALITATE	70
OBIECTIV STRATEGIC 3. MODERNIZAREA, DEZVOLTAREA ȘI EFICIENTIZAREA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE, OPTIMIZAREA SISTEMULUI DE SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ ÎN COMUNA DRĂSLĂCENI, R-NUL CRIULENI.....	72
OBIECTIV STRATEGIC 4. REABILITAREA, MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII CULTURALE ȘI DE AGREMENT, PUNEREA ÎN VALOARE A PATRIMONIULUI CULTURAL AL LOCALITĂȚII.....	76
OBIECTIV STRATEGIC 5. PROTECȚIA MEDIULUI AMBIANT, INFORMAREA ȘI IMPLICAREA POPULAȚIEI ÎN VEDEREA UTILIZĂRII RAȚIONALE A RESURSELOR NATURALE.....	78
OBIECTIV STRATEGIC 6. IMPLEMENTAREA ÎN ACTIVITATEA APL A UNUI SISTEM INSTITUȚIONAL MODERN ȘI TRANSPARENT, IMPLICAREA CIVICĂ ÎN DEZVOLTAREA COMUNEI ȘI ÎN PROCESUL DECIZIONAL.....	80

Lista tabelelor

Tabelul 1. Obiective strategice	127
Tabelul 2. Structura suprafețelor administrative a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni	14
Tabelul 3. Lista ONG-urilor din Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni.....	20
Tabelul 4. Proiecte implementate în s. Drăsliceni, r-nul Criuleni în anii 2009-2020.....	20
Tabelul 5. Agenți Economici din s. Drăsliceni, r-nul Criuleni.....	21
Tabelul 6. Lista întreprinzătorilor ce activează pe teritoriul Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni	22
Tabelul 7. Activități economice nelicentiate.....	22
Tabelul 8. Efectivul animalelor și păsărilor în gospodăriile populației.....	23
Tabelul 9. Componența echipei de planificare.....	38

ABREVIERI

APL	Administrația Publică Locală
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AEÎ	Asociația de Economii și Împrumut
AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică din RM
BS	Bugetul de Stat
BL	Bugetul Local
BR	Buget Raional
CIPS	Comisia pentru Implementarea Planului Strategic
CMF	Centrul Medicilor de Familie
CS	Centrul de Sănătate
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
IDEP	Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor
ICAS	Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice
EP	Echipa de planificare
GȚ	Gospodărie Țărănească
FEN	Fondul Ecologic Național
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică din Moldova
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
FMF	Federația Moldovenească de Fotbal
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
FRN	Fondul Rutier Național
MEC	Ministerul Economiei și Comerțului din Republica Moldova
MECC	Ministerul Educației Culturii și Cercetării
ONG	Organizații non-guvernamentale
OMF	Oficiul Medicilor de Familie
PPP	Parteneriat Public Privat
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
RM	Republica Moldova
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SA	Societate pe Acțiuni
SCT	Succes Consulting
UE	Uniunea Europeană

INTRODUCERE

„Un sistem de administrare este funcțional atunci când dezvoltarea socio-economică locală înregistrează reușite și se asigură libertatea și bunăstarea populației.”

Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor externe s-a impus elaborarea Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăsliceni, R-nul Criuleni pentru perioada 2022-2027.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni (în continuare Plan Strategic) pentru perioada 2022-2027, cuprinde un orizont de planificare de 5 ani și este realizat cu suportul Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP). Planul Strategic urmărește o dezvoltare durabilă prin valorificarea potențialului local și se înscrie în cadrul normativ existent la nivel local și raional.

Scopul Planului strategic - îmbunătățirea condițiilor social-economice de trai a populației Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, realizarea balanței aspectelor economice, sociale, ecologice și culturale în dezvoltarea Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, ca bază a ridicării calității vieții și asigurării dezvoltării ascendente durabile a comunității pentru o perioadă îndelungată.

Realizarea acestor obiective va aduce la:

1. Reducerea decalajului între oraș și sat, referitor la nivelul de asigurare cu obiecte de infrastructură, crearea condițiilor pentru ridicarea caracterului prestigios de domiciliere în mediul rural și contribuire la soluționarea problemelor de stat în domeniul politicii de migrație.
2. Stoparea exodului și reîntoarcerea forței de muncă calificate prin lărgirea pieței de muncă în sat și crearea condițiilor pentru diversificarea economiei rurale, crearea parcurilor industriale și agroindustriale, care pot să asigure populației rurale un nivel mai înalt de consum și participare la procesul investițional pe contul veniturilor proprii.
4. Asigurarea accesibilității și acordarea asistenței medicale la un standard calitativ nou, promovarea modului sănătos de viață.
5. Crearea condițiilor pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului, familiei și copilului.
7. Valorificarea potențialului turistic rural.
8. Managementul efectiv al resurselor naturale și al deșeurilor.

Elaborarea și implementarea unui plan strategic de dezvoltare socio-economică a localității este condiționat de mai mulți factori. Republica Moldova riscă să între într-o fază de instabilitate și stagnare economică dacă nu vor fi întreprinse acțiuni ce ar ridica standardele de dezvoltare umană. Pentru stoparea fenomenului de migrație a forței de muncă și ridicarea standardelor de dezvoltare umană în mediul rural, se propune spre realizare proiecte conceptuale bazate pe viziuni noi despre dezvoltarea comunei, în contextul viitoarei aderări la Uniunea Europeană.

Prezentul document este realizat la solicitarea reprezentanților administrației locale din Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni și reflectă atitudinea Echipei de Planificare, a locuitorilor Comunei și a APL cu privire la prioritatea de dezvoltare a Comunei pe următorii 5 ani. Astfel, în ceea ce privește cercetarea calitativă, operatorii au utilizat interviuri în profunzime, iar cercetarea cantitativă a fost realizată prin utilizarea anchetelor. Instrumentul de colectare a datelor este chestionarul aplicat

cetățenilor comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni. În timpul elaborării planului strategic al comunității s-a pornit de la necesitățile locale, care au fost împărțite pe domenii de interes cu scopul delimitării domeniilor de cuprindere a strategiei care mai apoi să fie integrate în strategiile de dezvoltare a Raionului Criuleni.

Strategia este un instrument de planificare a obiectivelor care reflectă nevoile actuale ale comunității și atingerea acestora în viitor.

Planul Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate locală. Prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economico-social al Comunei vor beneficia de acest ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru ca într-un final planul strategic de dezvoltare socio-economică să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea planului strategic de dezvoltare locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

Metodologic, prezentul plan strategic are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- *analiza de conținut*
- *analiza de date statistice din surse organizate și realizate de EP*
- *interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate*
- *analiza SWOT.*

În baza rezultatelor obținute și prin analiza tendințelor de dezvoltare au fost elaborate recomandările pentru dezvoltare socio-economică a Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni pentru următorii 5 ani: obiective – programe - acțiuni/proiecte.

Pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în Planul Strategic de dezvoltare socio-economică, Primăria Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

- *dezvoltarea mediului economic și competitiv, beneficiind de o infrastructură modernă*
- *modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, medical, cultural, protecție socială în Comuna Drăslăceni, r-nul Criuleni.*
- *sat curat, cu un Management rațional al resurselor naturale disponibile*
- *promovarea și implementarea în activitatea APL a principiilor bunei guvernări și implicarea publicului în procesul de luare a deciziilor*

Condiții de implementare a planului strategic:

- acordul și susținerea planului de către cetățenii Comunei
- susținerea din partea sectorului privat a direcțiilor strategice de dezvoltare a Comunei
- informarea permanentă a cetățenilor privind progresul implementării planului.

Responsabili de implementarea planului de acțiuni de dezvoltare strategică este Primăria și Consiliul Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, precum și instituțiile administrative locale de profil (educație, sănătate, etc.). Planul de acțiune - ca instrument de planificare și implementare – conține un set de politici sectoriale pe domenii de activitate ce se aplică într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate în planul strategic de dezvoltare socio-economică a localității. Periodic, Planul de acțiune necesită a fi revizuit ținându-se cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel municipal și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui.

Planul strategic este corelat cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale:

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030;
- Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) 2022-2028;
- Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 „Educația-2030”;
- Strategia de Dezvoltare a Sistemului de Sănătate pentru perioada 2021 – 2030;
- Strategia de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028);
- Strategia de Gestionare a Deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013 – 2027;
- Strategia de dezvoltare a turismului "Turism 2025”;
- Strategia de Dezvoltare Regională Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul Managementului deșeurilor solide din Regiunea de dezvoltare Centru;
- Programul regional sectorial în domeniul drumurilor regionale și locale din Regiunea de dezvoltare Centru;• Strategia de Dezvoltare SocioEconomică a Raionului Criuleni
- Legea nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (art. 200) cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați;
- Carta Europeană a Egalității între Femei și Bărbați în Viața Locală – CEEGFBVL (Elaborată și promovată de Consiliul European al Municipalităților și Regiunilor și partenerii săi);
- Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948),
- Convenția asupra drepturilor politice ale femeii (1952),
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (1966),
- Declarația și Platforma de Acțiune de la Beijing (1995);
- Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (1979)(CEDAW);
- Strategia de descentralizare, care descrie cele șapte Domenii de acțiune unul din care fiind "Democrație, etică, drepturile omului și egalitatea de gen”;
- Strategiei naționale (HG Nr. 259 din 28-04-2017 cu privire la aprobarea Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia, în care sunt enunțate Domeniile de intervenție: Participarea femeilor la nivel de luare a deciziilor, educație, sănătate, piața muncii, schimbări climatice, mecanismul instituțional, stereotipurile în societate și comunicarea nonviolentă, EG în sectorul de securitate și apărare, Bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen.

1. CADRUL GENERAL AL PLANULUI STRATEGIC

1.1. Viziunea

„Comuna Drăsliceni, o comunitate rurală modernă, atractivă și durabilă, care oferă locuitorilor săi un nivel ridicat al calității vieții, acces echitabil la servicii publice de calitate și oportunități reale de dezvoltare economică și socială. Valorificarea responsabilă a resurselor locale, modernizarea infrastructurii, susținerea agriculturii și a inițiativelor antreprenoriale, protejarea mediului și consolidarea coeziunii sociale

Viziunea strategiei de dezvoltare a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice, specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii cinci ani.

Rezultatul final al eforturilor comunității trebuie să se concretizeze în dezvoltarea unui mediu atractiv de afaceri, buna utilizare și gestionare a resurselor, protecția mediului și dezvoltarea durabilă. În plan social crearea condițiilor pentru dezvoltare eficientă a infrastructurii, adaptată cerințelor populației, sprijinirea categoriilor sociale defavorizate.

Administrația publică locală trebuie să asigure transparența, consultarea și colaborarea cu antreprenariatul, societatea civilă.

1.2. Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, misiunea comunității și a autorităților publice locale este:

“DEZVOLTAREA DURABILĂ A COMUNEI DRĂSLICENI, R-NUL CRIULENI, ÎN SCOPUL CREȘTERII CALITĂȚII VIEȚII PRIN CREAREA UNUI MEDIU ECONOMIC ȘI SOCIAL PROSPER, SĂNĂTOS ȘI PARTICIPATIV, CAPABIL SĂ ASIGURE BUNĂSTAREA CETĂȚENILOR.”

1.3. Valorile Planului Strategic

Realizarea viziunii și misiunii va fi asigurată de acceptarea de către fiecare cetățean al Comunei a unui sistem de valori care vor deveni norme de conduită și atitudine general acceptate în următorii cinci ani. Acest sistem este compus din următoarele valori:

Profesionalism. Această valoare se va manifesta prin competență, rapiditate și calitate în soluționarea problemelor stringente ale comunității.

Responsabilitate. Este valoarea care va asigura dezvoltarea în toate domeniile, care va fi asigurată prin asumarea de către responsabilii de implementare a obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit cu asumarea răspunderii pentru consecințe.

Transparență. Activitatea în privința implementării strategiei de dezvoltare se va desfășura fiind permanent îndreptată spre maximizarea căilor și posibilităților de informare reciprocă a factorilor de decizie și a cetățenilor pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului în derulare.

Activism. Această valoare este cheia succesului misiunii și trebuie să se manifeste prin simțul răspunderii în îndeplinirea obligațiilor asumate și prin perseverența la toate etapele realizării planului de acțiune.

Competență. Această valoare se va manifesta prin implicarea în rezolvarea problemelor Comunei a unor persoane care dispun de cunoștințele și abilitățile necesare, investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.

Cooperare. Strategia de dezvoltare va fi implementată doar lucrând împreună și în interes reciproc încercând să diminuăm divergențele la maxim.

Consultare. Orice acțiune cu impact asupra unei mari părți a Comunei va fi discutată cu întreaga comunitate și implementată cu acordul majorității.

Respect reciproc. Atitudine de stimă reciprocă atât în relațiile de serviciu, oficiale, cât și cele cotidiene.

Toleranță. Capacitatea de a te abține în situații critice, în interesul cauzei, a majorității.

Patriotism (local, național). Sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, față de locul de baștină, precum și promovarea tradițiilor și valorilor în timp și spațiu.

Meritocrație. Capacitatea de autoanaliză a activității ce se manifestă prin promovarea factorilor de decizie, în funcție de competență, profesionalism și omenie.

Onestitate. Toate părțile implicate în procesul implementării planului strategic vor da dovadă de onestitate pentru a realiza o conlucrare sinceră în vederea realizării cu succes a Planului Strategic.

1.4. Obiectivele Planului Strategic

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare cu foarte mare atenție viitoarele rezultate. Trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor.

Obiectivele de dezvoltare ale Comunei Drăsliceni se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare a localității, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare.

Durabilitate. Condiții mai bune de trai pentru toți locuitorii Comunei dar în special pentru persoanele defavorizate, precum și un minim de condiții necesare pentru un trai decent, sănătatea și bunăstarea tuturor;

Competitivitate. Permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;

Sprijin financiar. Să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

O buna administrare. Reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

Obiectivele strategice constituie produsul final rezultat din contopirea celor trei factori ai procesului de planificare strategică pe termen lung la nivel local: Economia, Societatea, Mediul. Pentru realizarea viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a 6 obiective strategice:

- I Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice de calitate;
- II. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate;
- III. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni;
- IV. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității;
- V. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale;
- VI. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor;

Obiectivele de dezvoltare ale Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale Comunei, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare a funcționarilor din APL.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare socio-economică durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

- coeziunea și solidaritatea cetățenilor
- puterea Comunei
- dezvoltarea durabilă
- obiective de calitate globale locale – integrare

Pentru fiecare dintre acestea în domeniile de acțiune stabilite se formulează câte un obiectiv strategic (proces), astfel:

Tabelul 1. Obiective strategice

Criteria / Planuri	Socia l	Economi c	Urbanis m	Mediu l înconjurător	Infrastructura
	Plan social	Plan economic	Plan Urbanis m	Plan de mediu	Plan infrastructura
Coeziunea / solidaritatea Cetățenilor	Creșterea coeziunii sociale a cetățenilor Acces la informație	Creșterea numărului de locuri de muncă	Politici ale teritoriului în favoarea cetățenilor	Creșterea coeziunii ecologice a cetățenilor	Asigurarea satisfacerii nevoilor de confort și civilizație
Puterea localității	Creșterea puterii sociale a Comunei	Creșterea puterii economice a Comunei	Valoare ridicată a Comunei	Echilibru între activități antropice și poluare	Nivel ridicat de civilizație
Dezvoltarea Durabila	Minime probleme sociale	Minime probleme economice	Valorificarea teritoriului ca resursă	Minime probleme de mediu	Optimizarea raportului nevoi / resurse
Obiective CADRU-CALITATIV	Aliniere la standarde sociale europene	Aliniere la standarde economice europene	Aliniere la standarde europene de urbanism	Aliniere la principii, standarde de mediu europene	Aliniere la standarde europene de civilizație

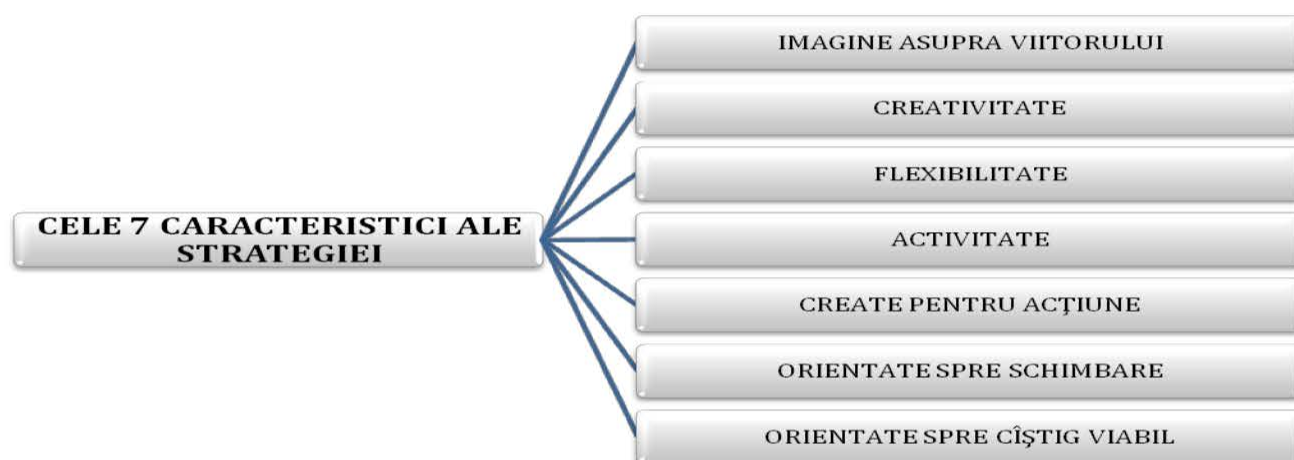
Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezintă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore descrise în acest capitol.

Pentru fiecare domeniu planificarea strategică se face pe 3 niveluri:

- nivel strategic - pe termen lung
- nivel tactic - pe termen mediu
- nivel de proiecte - pe termen scurt, eșalonat

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare strategică a Comunei Drăsliceni pentru perioada 2022 – 2027.

Strategia de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor locali responsabili de acest domeniu.

Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale Comunei Drăsliceni constau în:

- dezvoltarea infrastructurii de bază a localității;
- protecția mediului;
- întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei;
- regenerare rurală.

Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației Comunei;
- ridicarea standardului calitativ al aspectului Comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în proiectele Comunei, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- adaptarea la inevitabilele schimbări care au loc în sat.

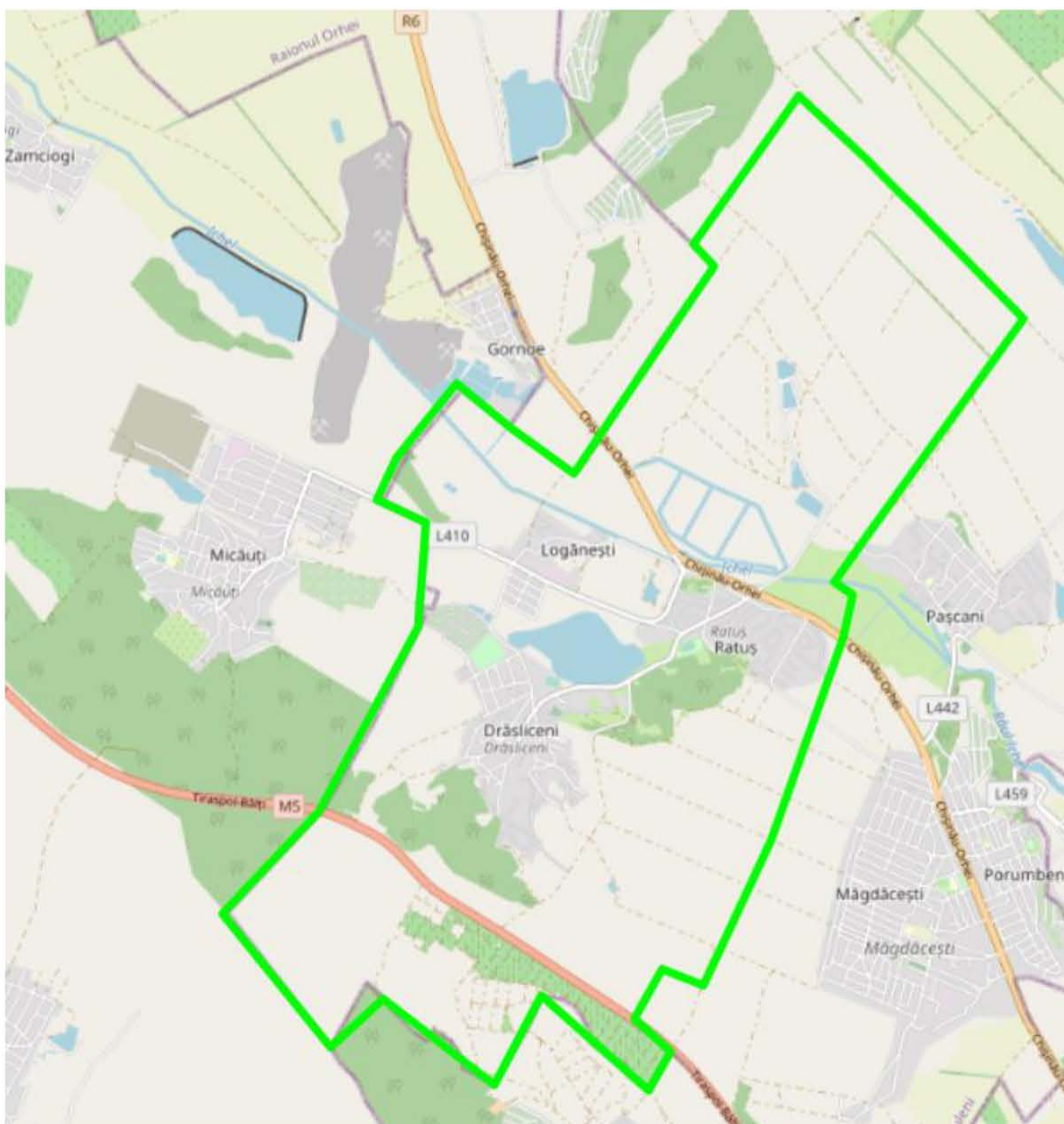
2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL LOCALITĂȚII

2.1. Date generale

Comuna Drăsliceni este unitatea administrativ teritorială componentă a raionului Criuleni, situată în estul podișului Moldovei Centrale, în partea de nord a raionului Criuleni, fiind situată la latitudinea 47.1555 grade, longitudinea 28.7800 grade și altitudinea de 87 metri față de nivelul mării.

Din componența comunei fac parte satele Drasliceni, Ratuș și Loganesti.

Poziția geografică a comunei Drăsliceni, este destul de avantajoasă, avînd în considerație așezarea geografică a comunei în zona economică centrală, la 43 km de la or. Criuleni și 20 km de capitala R.Moldova, or. Chișinău, ceea ce influențează pozitiv la angajarea forței de muncă, realizarea producției agricole cît și multiplelor probleme.

Harta com. Drăsliceni

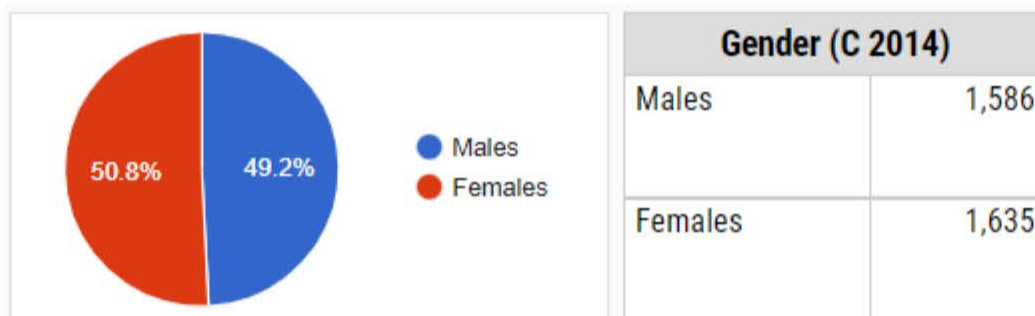
Comuna Drăsliceni se învecinează la nord cu comuna Micăuți, la vest cu comuna Grățiești, la est cu comuna Ciorăscu și Pașcani, iar la sud cu satul Măgdăcești, care a ieșit din componența com. Drăsliceni la 01.07.1999, formând o nouă unitate administrative-teritorială.

Activitatea de bază a sătenilor este agricultura.

În comună activează 2 Biblioteci Publice, 2 Case de Cultură, muzeul satului și 2 oficii poștale. Rețeaua școlară din comună este reprezentată de Gimnaziul Ratuș și Gimnaziul Drăsliceni, 2 Grădinițe de copii în satele Drăsliceni și Ratuș și școala sportivă,

Sătenii sunt vorbitori de limba română, majoritatea fiind ortodoksi.

Populația. Conform recensământului din anul 2014 populația la nivelul comunei Drăsliceni este de 3221 de locuitori, în scădere cu 0,64% de la recensământul din 2004. Din populația comunei (1586) 49,2% sunt bărbați și (1635) 50,8 % sunt femei.

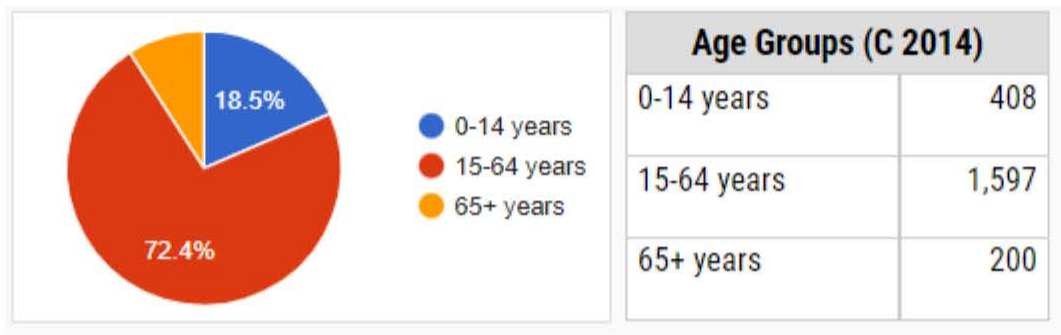

În comuna Drăsliceni sunt înregistrate 1506 gospodării casnice, iar mărimea medie a unei gospodării este de 2,48 persoane.

Compoziția etnică a populației comunei este predominantă de moldoveni/ români, care constituie peste 98% din populație. Din punct de vedere confesional, 98 % din locuitori sunt de religie creștină, ceilalți fiind de alte confesiuni.

Potențialul uman. Din totalul de locuitori ai comunei Drăsliceni circa 450 de persoane sunt plecate în străinătate mai mult de 1 an și încă peste 105 persoane sunt plecate temporar. Astfel, populația absentă din sat este de circa 12% din numărul total al locuitorilor Comunei. Din totalul populației 2230 persoane sunt în vârstă aptă de muncă (cca. 69,2%). Dintre acestea 560 persoane sunt angajate la muncă pe teritoriul comunei, și încă peste 70 în afară, iar 9 persoane sunt înregistrate la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă. Pe lângă locurile de muncă disponibile localnicilor în cadrul Comunei, o parte a populației se deplasează la munci în or.Criuleni, Orhei sau Chișinău. În concluzie constatăm o rată medie a angajării persoanelor active în câmpul muncii, ceea ce contribuie la dezvoltarea durabilă a localității.

Conform datelor statistice copiii de vârstă 0-16 ani constituie 21,2% (684) din numărul total al populației, iar populația în vârstă pensionării (peste 62 ani – bărbați și peste 57 ani - femei) – 9,5 % (307 persoane).

În sat sunt 1520 familii, dintre care 16 au fost înregistrate în ultimul an.

Tendența la capitolul demografic în Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni este preponderent negativă. Astfel, în ultimul an au fost înregistrați 16 nou-născuți și 25 decese.

Repere istorice. Primele atestări documentare a satelor comunei Drăsliceni, sunt: s. Drăsliceni, 5 martie 1634, s. Ratuș – 1921, s. Logănești – 1607.

În istoriografie este cunoscut un act din timpurile lui Ștefan cel Mare prin care Marele nostru Domnitor la 26 februarie 1491 la Suceava confirma spătarului Purice și altora două sate pe Nistru, „Drislivoie” și „unde a fost Nosco”. S-a presupus că Drislivoie sau Drislovca ar putea să fie Drăslicenii de azi de lângă Pașcani, aproape de păraul Ichel din sus de Chișinău. Un „Drislivoie” se întâlnește și într-un act de la 14 august 1432 a lui Iliș Vodă. Nimirile Drasleuca, Drislea, Draslavatul, dealuri și pîraie se întîlnesc de asemenea și în județul Botoșani și Fălciu din România.

Aceste denumiri geografice ar putea sugera și etimologia toponimului Drăsliceni.

Prima mențiune ca atare a satului apare într-un zăpis din anul 1634, 5 martie. Documentul a fost descoperit de istoricul Paul Mihail la Constantinopol. În acest hrisov al unui Guguliță, feciorul Dresoaiei din Dresliceni, se arată că acesta a vîndut drept un cal bun prețuit la 40 de zloț bătuți și 20 de taleri bani și o vacă cu vițel lui Ionașcu vornicul toată partea lui și a fratelui său din sat din Cobîlca ”să vă alegeți parte părintelui lor, Dresloaiei, iar cu frații lui să aibă a se tocmi să țină parte lui dintr-alți moșii”. Apoi localitatea este menționată într-o carte de judecata din 1641 de la Vasile Lupu voievod. Actul este un surset, adică o traducere de la începutul secolului al XIX-lea.

Domnitorul întărește urmașilor lui Popșa din Popsești un iaz, la care pretindeau locuitorii din datul Tulburești, ținutul Orhei. Din document aflăm că vornicul Neneul a adunat bătrîni de frunte care să mărturisească ce știu despre acest iaz. Printre martori apare și un Ivancea din Drăsliceni. Următoarea consemnare a satului o avem într-un act din 1698. În luna mai a acestui an, o stăpîină de moșii Mierla Răuletoaie a tocmit un zăpis la Drăsliceni, prin care dăruiește nepotului său Darie, partea ei de ocină Satul Hrușova, pe Ichel, în ținutul Orheiului. Însă pentru prima dată „Răzeșii de pe moșia Drăsliceni” sunt amintiți într-o carte de la Domnul Moldovei Antioh Cantemir din anul 1707.

Dacă la anul 1634 există deja toponimul Drăsliceni, practic conturat, aceasta înseamnă că formarea acestui toponim a decurs în perioada de timp de după anul 1561 dacă acceptăm formula cunoscută din istoriografie, deci, aproximativ în răstimpul dintre anii 1561-1634 s-a format denumirea înrădăcinată a locului Drăsliceni.

Referitor la etimologia toponimului Drăsliceni, în istoriografie au fost înaintate câteva presupuneri. Prima explicație poate fi sugerată de numiri precum Dreslevca, Drislea, Drăslavățul, denumiri geografice de dealuri și pîraie, ce se întîlnesc bunăoară în județul Botoșani și Fălciu din România.

Adevărul este că și satul Drăsliceni se află în zona de dealuri și pîraie și astfel de configurație de teren putea da naștere denumirii actuale a a satului.

Așa dar în baza documentelor menționate mai sus, considerăm că etimologia toponimului Drăsliceni derivă de la un nume de proprietar-localnic Drăslici/DRESloi/Drăsloi, care a și fost întemeietorul Drăslicenilor pe la sfîrșitul sec. Al XVII-lea – începutul sec. Al XVIII-lea.

Pentru a înțegi tabloul istoric străvechi al satului, pentru a clarifica unele elemente legate de așezarea inițială a satului Drăsliceni, vom apela și la tradiția locală. Conform acestei tradiții, la început a existat o vatră a satului în partea de est a actualului sat, iar de acolo, o parte din locuitori au trecut în partea de vest, mai dosită, mai păduroasă, mai ascunsă, mai puțin accesibilă, la deal „lîngă Drumul Galben”.

Deasemenea, se spune, că strămoșii au tăiat multă pădure pînă a fost făcută vatra actuală a satului. În afară de aceasta, tradiția susține, că prima fîntînă a satului Drăsliceni, a fost făcută în partea de vest a actualului sat. De fapt, tot acolo se află și vechiul cimitir cu osemintele strămoșilor, în care s-au păstrat pînă astăzi multe pietre funerare cu numele drăslicenenilor de ieri, plecați în lumea celor drepți.

Comuna Drăsliceni se mîndrește cu foștii președinți ai sovetului sătesc Drăsliceni cît și primarii comunei Drăsliceni ca: Besceastnîi, Kaimacan (anii: 1945-1950); Guzun Mihail Gh.; Nazarova Elizaveta; Aseamolov; Varzari Afanasia Iacob (anii: 1959- 1960; 1961-1962; 1967-1968); Guzun Ion Gh.; Oca Fiodor Fedotovici (1966); Cantaragiu Constantin (anii: 1969-1971;1973-1980); Guzun Vasile Danil (anii: 1971-1973); Morari Ion Semion (anii:1980 – 1981); Dumneanu Mihail (anii: 1981-1985); Ciutac Dumitru Ion (anii: 1985-19879); Efros Vasile Mih. (martie 1991- ianuarie 1994); Buzu Ion (anii: ianuarie 1994- mai 1995); Dumneanu Afanasie (iunie 1995- iunie 1999); Guzun Gheorghe (iunie 1999- mai 2003); Spînu Constantin (mai 2003- iunie 2007); Buzu Andrei (iunie 2007- 04.08.2007); Ursu Vasile , PPR (ales la 25.XI.2007- iunie 2011), Buzu Petru (iunie 2011 – actualmente).

Respectiv, urmează a fi menționați și secretarii sovetului sătesc cît și a primăriei comunei Drăsliceni: Efros Ecaterina Gavril, anii: 1969-1985; Bajora Eugenia Grigore, anii: 1985-1996; Ciutac Svetlana, anii 1996-1999; Chiperi Valentina, 1999 –2021, Roșca Daria (2022 – actualmente).

Deși s.Ratuș datează doar din 1921, se zice că aici la răscruce de drumuri, în cîmp deschis a fost cîndva un Han - popas. Și locul s-a făcut auzit peste ani de mulți trăitori din inima plaiului care îndrăgindu-l, s-au hotărît a-și întemeia sălașuri aici. Așa pornește legenda uneia din satele Moldovei- cu un nume ce e călătorit și ajuns aici tocmai de prin părțile Baltice ceea ce înseamnă în limba germană Han-oprire. Aici într-o ogradă mare poposeau cu trăsurile încărcate diferiți negustori, pentru a-și odihni caii obosiți și a se încălzi pe timp de iarnă la o vatră caldă, s-au pentru a-și potoli setea pe timp de vară cu arșiță.

Primele gospodării au fost durate în anul 1908. Primii locuitori au purtat următoarele nume de: Drabenco; Zubcov; Petrică; Șpili; Moraru. Locuințele lor erau într-un stil simplu - acoperite cu stuf, pereții împlețiți cu nuiele și unse cu lut. Casa era alcătuită din casă mare, iatac și tindă. Aceste familii dețineau cîte 17 ha de pămînt. Aceste pămînturi aparțineau boierului Uvaliu. În posesia lui mai era și moara de piatră de pe malul Răutului de lîngă Sărăteni-Vechi. Prezentul izvor de lîngă Ratuș, pe rîpă, a fost cîndva fîntînă acestui boier. În preajma trăia și boierul Nemțianu.

Cu anii satul a crescut. Pe aceste pămînturi s-au așezat și alte familii, venite din alte părți cele mai multe fiind familii tinere din Zăicani.

În 1918 după Marea Unire au loc unele schimbări. Copiii din Ratuș învățau la școala primară din Zaicani. Primii dascăli învățători au fost românii Muntianu și Lupu.

După război Ratușul a început a-și restabili gospodăriile. În 1949 s-a început colectivizarea și primul colhoz s-a numit „Voroșilov”, cu sediul la Zăicani, apoi „Jdanov”- cu sediul la Chițcani, apoi „Drujba”- sediul Zaicani; -„Victoria”- cu Sărătenii. Prima școală în Ratuș a fost în gospodăria d-nei Petric Natalia. Apoi s-au deschis: punctul medical, club, bibliotecă. Mai târziu s-a construit restaurantul „Ciocîrlia” și grădinița de copii, fabrica de păsări, etc.. În 1989 s-a înființat primăria, școala din Zaicani a trecut la Ratuș în sediul grădiniței. În 2000 s-a înființat stația telefonică. În 2005 s-a gazificat satul.

Prima atestare a satului Logănești de pe râul Ichel datează din anul 1727. Cronica Ghiculeștilor consemnează acest fapt relatînd despre vornicul Donici care a descoperit o ceată de cazaci, ce se furișase în sat și a dat de știre la domnie, iar domnitorul Grigore Ghica i-a poruncit să-i prindă. Vornicul a intrat în luptă cu cazacii, mulți dintre aceștia fiind uciși, o parte - răniți, iar ceilalți au fost făcuți prizonieri. Satul este menționat și într-un act din anul 1735, cînd Cîrstea din Logănești apare ca martor într-o hotărnicie a moșiilor făcută din porunca domnească de către Apostol Donici.

În anul 1803 satul aparținea căminarului Panaite Cazimir care a cumpărat moșia la mezat de la spătarul Constantin Crupenschi. Între anii 1812-1821 părți din moșia Logănești erau stăpînite de boierul Teodor Ioan Nedoba, ctitor al bisericii din localitate și fost dragoman (traducător) al consulatului rusesc din Iași. Teodor Ioan Nedoba a fost președinte al Tribunalului civil din Basarabia.

Panaite Cazimir stăpînea la Logănești o moșie cu curte boierească, cu acareturi și 53 de gospodării țărănești. Fiul lui Panaite, Mihail Cazimir, avea în stăpînire 55 de familii de țărani (218 oameni), o familie de ruțași, 7 familii de țigani (51 de persoane).

În 1862 la Logănești și-a deschis ușile școala bisericească parohială. În anul 1886 îl regăsim proprietar la Logănești pe Zinovie Russo, în 1889 – Vera Russo, în 1904 – Vera Lazo, în 1933 – Petre Lazo. În 1910 satul avea 23 de gospodării cu 117 locuitori. Către 1923 satul are deja 35 de case cu 160 de locuitori, gospodărie boierească, biserică, primărie. În anul 1940 autoritățile înregistrau la Logănești 195 de locuitori. Conform satelor din anul 1989 populația satului Logănești constituia 242 de locuitori.

Suprafața administrativă, fondul funciar. Suprafața totală a teritoriului Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, constituie cca. 2365,0837ha, dintre care suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituie circa 67,8%, din total (cca. 1391,4845ha), dintre care 1214,18ha sunt terenuri arabile.

Suprafața destinată industriei și transportului ocupă o parte destul de restrînsă comparativ cu alte localități din zona 33,216 ha (doar 0,8 %). Nemijlocit terenul localităților se întinde pe o suprafață de cca. 339,06ha (10 %) (detalii în tabelul de mai jos).

Structura fondului funciar al Comunei Drăsliceni permite practicarea intensă a cultivării cerealelor, soei, rapiței, a legumelor și a plantațiilor pomicole.

Tabelul 2. Structura suprafețelor administrative a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni

Nº	Denumirea terenurilor	La 01.01.2020 (ha)
I.	Teren cu destinație agricolă, inclusiv	1391,4845
	<i>Teren arabil</i>	1060,8, inclusiv 196,4 ha pasune:
	<i>Plantații multianuale</i>	livezi: 91,2 ha, vii: 321 ha
II.	Teren al localității	339,0632
III.	Teren destinat industriei și transportului	33,216
IV.	Terenul fondului silvic, inclusiv	230,16
	<i>I.S.S. "Chisinau-Silva", Gospodăria silvică _Criuleni</i>	191,36
	<i>Primăria</i>	38,8
V.	Terenul fondului apelor, inclusiv	75,11
	<i>Agentia "Apele Moldovei"</i>	10,54
	<i>Primăria</i>	50,09
VI.	Terenul fondului de rezervă	295,96
	<i>Alte terenuri</i>	50,46
	<i>Uz comun (inclusiv pășuni)</i>	245,5
	Total terenuri	2365,0837

Terenuri proprietate publica a statului	232,456
Terenurile proprietate publica a unitatilor administrativ-teritoriale	544,6553
Terenurile aflate in proprietate privata	1587,972

Sursa: **Primăria Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni**

Infrastructură. Comuna Drăsliceni este traversată de drumul magistral M5 (Frontiera cu Ucraina - Criva - Bălți - Chișinău - Tiraspol - frontiera cu Ucraina), drumul republican R6 (Chișinău - Orhei - Bălți) și drumurile locale L 410 (R6 — drum de acces spre s. Micăuți) și L441 (Ratuș — Drăsliceni), care asigură conexiune satelor comunei la drumul republican R6. În general infrastructura rutieră poate fi considerată favorabilă, și poate deschide premise de dezvoltare economică a Comunei, în deosebi prin dezvoltarea activităților agricole.

Cadru natural. Relieful comunei este lin, predominant de altitudini joase (50 - 150 m), altitudinea medie este de 87 metri față de nivelul mării, cu o bonitate a solurilor (59p%) de nivel mediu național. Relieful comunei este prielnic pentru cultivarea porumbului, soei, rapiței și a culturilor cerealiere și în deosebi a livezilor.

Resursele acvatice sunt prezentate de bazinul hidrografic a r.Ichel. Importante surse acvatice sunt izvoarele și fântânile alimentate de apele subterane.

2.2. Infrastructura de utilități publice

2.2.1. Alimentarea cu energie electrică, iluminat stradal

Pe raza Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni există rețea de linii electrice aeriene de tensiune medie și joasă. Comuna este asigurată cu energie electrică de către întreprinderea Î.C.S „Premier Energy” S.R.L. Starea liniilor de distribuție este bună. Rețelele electrice au fost renovate în ultimii ani.

În prezent Comuna dispune de iluminat stradal pe strada centrală și pe majoritatea străzilor adiacente a com.Drăsliceni, urmând să fie extinsă și în s.Logănești, cartierul nou.

În prezent se indentifică sursele financiare pentru extinderea și renovarea iluminatului stradal pe teritoriul întregii localități.

2.2.2. Alimentarea cu apă

În prezent în Comuna Drăsliceni este implementat un sistem centralizat de alimentare cu apă a caselor de locuit și a edificiilor social-administrative. Lungimea apeductului este de peste 15 km. La momentul actual 500 dintre gospodăriile comunei Drăsliceni, sunt conectate la rețeaua centralizată de apeduct. Rețelele sunt în stare satisfăcătoare. Apa livrată nu trece printr-un sistem de tratare și nu poate fi catalogată ca fiind potabilă, deși este de o calitate bună. Pe viitor se solicită identificarea surselor necesare construcției unei stații de tratare.

O sursă suplimentară de aprovizionare cu apă potabilă o constituie fântânile de tip mină. În localitate sunt puse în exploatare 131 fântâni de tip mină, ale căror apă este utilizată de către localnici pentru necesitățile casnice de zi cu zi. Există un risc real și continuu ca în unele zone ale localității calitatea apei din fântâni să fie nesatisfăcătoare. În acest caz, este necesară efectuarea unei analize a calității apei, cu o marcă ulterioară a fântânilor. Pe teritoriul comunei sunt 8 fântâni arteziene și ar urma să mai fie construită încă una pentru a soluționa problemele legate de presiunea joasă a apei în apeduct.

Comuna nu dispune de sisteme de irigare. În această direcție urmează de demarat implementarea unor proiecte de irigație la scară mică pe unele sectoare de teren din perimetrul agricol. Construcția și reabilitarea sistemelor de irigare vor permite sporirea productivității terenurilor, cât și asigurarea unor produse agricole de calitate.

2.2.3. Canalizare

Comuna Drăsliceni nu dispune de sistem centralizat de canalizare, care ar asigura evacuarea apelor uzate din locuințe și obiectivele economice și social-administrative. Pentru soluționarea problemei apelor reziduale este necesară și construcția ministațiilor de epurare a apelor reziduale în s.Drăsliceni și s.Ratuș

Accesul cetățenilor la apă și canalizare reprezintă una dintre principalele priorități ale APL Drăsliceni.

2.2.4. Alimentarea cu gaze naturale

Sistemul de alimentare cu gaze naturale din Comuna Drăsliceni este în fază de extindere. La moment sunt realizate lucrările de construcție și montaj a gazoductelor de presiune medie și joasă. Rețeaua de gaze naturale în teritoriul comunei are o lungime de 33 km, la ea fiind conectate 561 case.

În pofida numeroaselor eforturi de asigurare a locuitorilor cu gaze naturale necesar uzului casnic, gospodării realizează prepararea hranei la aragazuri aprovizionate din butelii de gaz lichefiat /electrice, precum și la cuptoare/sobe cu lemne/cărbune (în cartierul nou din s.Logănești).

2.2.5. Alimentarea cu căldură

Edificiile sociale și marea majoritate a gospodăriilor Comunei Drăsliceni, își asigură căldura în sezonul rece pe baza cazanelor autonome pe bază de gaz sau pe bază de lemne și/sau cărbune, instalațiilor termice improvizate.

Există suficiente premise de a implementa în majoritatea edificiilor social-administrative cazane autonome pe bază de biomasă, care furnizează agent termic la un preț mult mai jos comparativ cu utilizarea gazului natural. Premisele respective sunt legate de existența în regiune a agenților economici producători de bricheți/peleți la prețuri rezonabile, precum și abundența în regiune a materiei prime pentru producerea biomasei.

În perspectivă ar fi benefică efectuarea unor serii de lucrări de termoizolare a edificiilor social-administrative, ceea ce ar permite conservarea agentului termic și reducerea cheltuielilor pentru resursele energetice. Astfel, de lucrări ar fi binevenite și pentru gospodăriile casnice.

Ca alternativă de economisire a resurselor financiare pentru resursele energetice este utilizarea energiei solare. Una dintre soluții ar fi utilizarea panourilor solare pentru apă caldă la instituțiile de învățământ din localitate.

2.2.6. Telecomunicații

În Comuna Drăsliceni telefonie fixă este asigurată de către operatorul național – SA Moldtelecom. De telefonie fixă beneficiază 891 gospodării casnice.

În raza comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, acoperirea cu telefonie mobilă este bună. Localitatea se află în aria de acoperire a operatorilor de telefonie mobilă Orange, Moldcell și Unite. Locuitorii comunei au acces la televiziunea prin cablu și Internet.

2.2.7. Rețeaua de drumuri

Comuna Drăsliceni este traversată de drumul magistral M5 (Frontiera cu Ucraina - Criva - Bălți - Chișinău - Tiraspol - frontiera cu Ucraina), drumul republican R6 (Chișinău - Orhei - Bălți) și drumurile locale L 410 (R6 — drum de acces spre s. Micăuți) și L441 (Ratuș — Drăsliceni), care asigură conexiune satelor comunei la drumul republican R6.

Deplasarea populației comunei spre centrul raional este asigurată de transportul de tranzit, iar spre capitală de 8 rute regulate. Comuna dispune de 5 stații de așteptare a transportului public amenajate, mai fiind necesară amenajarea a încă 2 stații.

Rețeaua de drumuri a comunei Drăsliceni se extinde pe o lungime totală de 42 km, dintre care 22 km sunt construite în variantă albă iar 5 km sunt asfaltați, restul drumurilor sunt drumuri de țară. Restul drumurilor din localitate sunt în stare satisfăcătoare, deși necesită reparații curente. Este necesară repararea și amenajarea a noi porțiuni de trotuare, în deosebi ale celor din centrul comunei.

Pe teritoriul comunei există 6 poduri, dintre care 4 au fost reabilitate și se află în stare bună, 2 necesitând intervenții.

O infrastructură rutieră adecvată este imperativă pentru dezvoltarea economică a comunei și pentru atragerea turiștilor în zonă.

Pentru următorii ani se propune construcția și renovarea unor noi tronsoane de drumuri, ce va contribui la crearea unor comunități durabile, sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri în regiune și crearea locurilor de muncă; îmbunătățirea infrastructurii de acces prin asigurarea unei infrastructuri de transport.

2.2.8. Fondul locativ

Populația com. Drăsliceni număra 3221 persoane. Actualmente, comuna Drăsliceni dispune de 1068 locuințe individuale particulare, dintre care 23 sunt părăsite mai mult de un an. Fondul locativ al Comunei se ridică la 145 mii m². Densitatea populației este de 117,6 locuitori/km².

La moment în comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni, sunt înregistrate 1520 de familii, iar pe parcursul ultimului an au fost înregistrate 16 căsătorii și 16 nou-născuți, și 25 decesuri.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Instituții sociale funcționale</p> <p>Existența rețelelor de electricitate funcționale în regim econom, precum și asigurarea cu agent termic a edificiilor social-culturale</p> <p>Asigurarea cu iluminat stradal și intenția de a extinde sistemul pe teritoriul comunei</p> <p>Existența rețelelor de cablu TV și internet și fibră optică în localitate</p> <p>Racordarea la rețeaua de apeduct</p> <p>Existența rețelelor de distribuție a gazelor</p> <p>Existența drumului magistral M5, republican R6 și a drumurilor locale, care asigură conexiunea cu centrul raional</p> <p>Rețea de drumuri locale reabilite și modernizate/ restul fiind în curs de execuție</p>	<p>Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii sociale (aria de acoperire a apeductului, iluminatului stradal, canalizare ș.a)</p> <p>Lipsa sistemului de canalizare</p> <p>Deversarea apelor reziduale menajere în locuri stihiiice, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și solului</p> <p>Starea precară a unor porțiuni de drum în unele regiuni din sat</p> <p>Lipsa mijloacelor de transport adecvate și a căilor speciale de acces pentru persoanele cu handicap, în instituțiile social-cultural</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Atragerea investițiilor externe</p> <p>Existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pentru reabilitarea termică</p> <p>Renovarea drumurilor locale și amenajarea canalelor de scurgere a apelor pluviale</p> <p>Extinderea rețelelor de utilități publice în tot comuna</p> <p>Ridicarea nivelului de trai al populației prin aducerea la un nou nivel a calității întregii infrastructuri sociale</p> <p>Identificarea posibilităților de contactare a tuturor consumatorilor casnici la sistemul de apeduct și canalizare</p>	<p>Cadrul legislativ instabil</p> <p>Costuri ridicate pentru conformarea la standardele europene de calitate</p> <p>Incapacitatea financiară a locuitorilor comunei de a acoperi desinestătător costurile de racordare la rețelele de apeduct, gazificare ș.a.</p>

2.3. Capacitatea instituțională

Primăria comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni dispune de propriul sediu – clădire tipică. Starea tehnică a clădirii este bună. Sediul este conectat la electricitate și telecomunicații, apeduct. Încălzirea clădirii Primăriei este asigurată cu încălzire autonomă.

Aparatul primăriei poate fi calificat drept competent cu o bogată experiență în domeniu. Din componența aparatului primăriei fac parte: primarul, secretarul consiliului local, inginerul cadastral, contabil, receptorul fiscal, 1 asistent social, polițist de sector. Toți specialiștii dispun de un stagiu de muncă de minim 1 an. Consiliul primăriei este alcătuit din 13 consilieri. Activitatea aparatului Primăriei este foarte bine concepută. Regulat se petrec ședințe de lucru ale aparatului Primăriei, unde se discută despre toate problemele Comunei și se precaută soluțiile de a le rezolva. Regulat sunt petrecute și dezbateri publice asupra problemelor existente în comună.

Comuna Drăsliceni este deschisă către public, este prezentată activ în cadrul trusturilor media, posturilor de televiziune, radiou, presă, fapt ce sporește notorietatea comunității locale.

În condițiile actuale, când se necesită, în mod prioritar, atragerea surselor financiare externe pentru demararea proiectelor de importanță majoră pentru sat, funcționarii primăriei/consilierii urmează a fi instruiți în domeniul atragerii fondurilor externe/investițiilor, Managementului proiectelor. Primăria împreună cu consiliul local și agenții economici din teritoriu depun eforturi pentru a atrage mai multe investiții din exterior.

Securitatea cetățenilor în cadrul comunei este asigurată de șeful sectorului de poliție (Drăsliceni) al inspectoratului de poliție Criuleni. Sediul poliției locale se află în incinta Primăriei. Starea criminogenă în cadrul Comunei Drăsliceni este satisfăcătoare.

În comuna Drăsliceni activează Oficiul postal din s. Drăsliceni și Oficiul postal din s. Ratuș. Starea oficiilor este satisfăcătoare, sunt dotat cu utilități sociale, precum electricitatea, telecomunicații, sunt conectate la apeduct.

Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni nu dispune de surse media proprii. Populația Comunei preponderent se informează de pe panourile informative instalate în incinta și în fața primăriei, precum și în locuri special amenajate din perimetrul Comunei. Cetățenii mai sunt informați prin intermediul presei republicane, TV, posturile de radio regionale și republicane, anunțuri și avize informative. Comuna Drăsliceni are o pagină oficială <http://drasliceni.md>, și are pagini pe rețelele de socializare, care conțin informații relevante activității Primăriei și vieții comunei.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Aparatul primăriei este calificat, cu o bogată experiență în domeniu</p> <p>Activitatea aparatului Primăriei este bine concepută și organizată,</p> <p>APL dispune de calculatoare conectate la Internet</p> <p>Membrii APL dețin abilități și experiență în domeniul dezvoltării proiectelor</p> <p>Adunările cu localnicii sunt petrecute frecvent, în funcție de necesitate</p> <p>În viziunea sătenilor, dinamica din ultimii 10 ani este pozitivă în soluționarea problemelor cu care se confruntă localitatea</p> <p>Localnicii sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor</p> <p>Securitatea cetățenilor este asigurată de către sectorul de poliție</p>	<p>Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele Comunei și în procesul de luare a deciziilor</p> <p>Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Atragerea investițiilor externe</p> <p>Implicarea mai activă a tineretului în dezvoltarea Comunei</p> <p>Suplinirea paginilor de pe rețelele de socializare cu informații irelevante activității APL</p> <p>Stabilirea unor contacte durabile și colaborarea cu localități din țările vecine în vederea soluționării unor probleme comune (proiecte, măsuri culturale, schimb de experiență)</p> <p>Promovarea unei imagini pozitive a Comunei</p> <p>Participarea membrilor APL în cadrul proiectelor internaționale, cursuri de perfecționare</p> <p>Gestionarea eficientă a bugetului local</p> <p>Optimizarea activității APL</p>	<p>Lipsa resurselor financiare la nivel local, insuficiente pentru sprijinirea și/sau promovarea unor investiții majore</p> <p>Instabilitate legislativă</p> <p>Salarizare nemotivantă a persoanelor cu studii superioare și de specialitate, care activează în domeniul administrării publice;</p> <p>Lipsa ONG care s-ar implica în soluționarea problemelor Comunei</p>

Sectorul asociativ: În comuna Drăsliceni activează mai multe organizații obștești, orientate pe susținerea și promovarea activităților sociale și economice a populației.

Pe parcurs se va impune deschiderea unor organizații în așa domenii ca: mediu, salubritate, protecție socială și juridică, etc.

Data înregistr.; organul înregistr.	Denumirea Asociației Obștești	Scopurile Asociației Obștești	Sediul, adresa Juridice	N.P.P conducătorul ui Asociației, Telefon
03.03.03	Geronimo	Tineret	s. Ratuș	Buzu Alexei
22.02.99	AUG „ Drăsliceni-Gaz”	Probleme sociale	s.Drăsliceni	Guzun Gheorghe
25.03.05	Clubul Sportiv de Fotbal „Izvoaraș-67”	Popularizarea și propagarea fotbalului;	s. Ratuș, Complexul Sportiv	Spînu Victor
11.08.06	Clubul Veteranilor Sportivi „Izvoaraș-Drăsliceni”	Popularizarea și propagarea fotbalului;	s. Drăsliceni	Onica Roman
02.01.07	Curcubeul Prichindeilor	Sporirea nivelului educației în grădinițe	s. Ratuș, grădinița de copii	Negura Vera
05.04.07	Pro-Copilărie	Sporirea nivelului educației în grădinițe	s.Drăsliceni grădinița de copii	Guzun Olga

Portofoliul de proiecte realizate: Pe parcursul anilor 2012 - 2022 în cadrul Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni au fost demarate și finisate în termen mai multe proiecte.

Tabelul 4. Proiecte implementate în s. Drăsliceni, r-nul Criuleni în anii 2012-2022

№	Denumirea proiectului	Perioada implementării	Costul total, lei
1.	Reparația capitala a Grădiniței din s.Drăsliceni	2013	828,6 m.lei
2.	Reparația blocurilor sanitare la Grădinița din s.Drăsliceni		122,8 m.lei
3.	Reparația Casei de Cultură din s.Drăsliceni	2014	405,1 m.lei
4.	Construcția unui pailion la Grădinița din s.Drăsliceni		117,6 m.lei
5.	Lucrări de renovare și restabilire a rețelei electrice în satele comunei		726,4 m.lei
6.	Reparația drumului în s.Ratuș (Ursu Constantin)		549,8 m.lei
7.	Reparația capitală a fântânii din fața Casei de Cultură din s.Ratuș		110,0 m.lei
8.	Reparația Grădiniței de copii din s.Ratuș	2015	1158,1 m.lei
9.	Reparația Sălii Sportive din s..Drăsliceni		571,0 m.lei
10.	Reparația drumurilor din s.Drăsliceni (pe imaș) și în s.Ratuș	2016	275,8 m.lei
11.	Amenajarea stadionului din s.Logănești		170,9 m.lei
12.	Reparația sistemului de iluminare a stadionului din s. Ratuș		120,0 m.lei
13.	Instalarea și extinderea rețelelor electrice de iluminat stradal în c.Drăsliceni		697,7 m.lei
14.	Reparația trotuarelor	2017	118,8 m.lei
15.	Reparația drumurilor în s. Logănești		241,5 m.lei
16.	Betonarea drumurilor		395,7 m.lei
17.	Reparația trotuarelor	2018	357,0 m.lei

18.	Lucrări de renovare și restabilire a iluminatului stradal în s.Ratuș		200,0 m.lei
19.	Lucrări de betonare a drumurilor din c.Drăsliceni		126,0 m.lei
20.	Lucrări de renovare și restabilire a iluminatului stradal		434,00 m.lei
21.	Reparația trotuarelor	2019	323,0 m.lei
22.	Betonarea drumurilor în s.Drăsliceni		1022,3 m.lei
23.	Lucrări de renovare și restabilire a iluminatului stradal în s.Ratuș	2020	322,0 m.lei
24.	Reparația drumurilor (betonare) în s. Drasliceni		1444,5 m.lei
25.	Reparația drumurilor în varianta albă în satele c. Drăsliceni	2021	289 m.lei
26.	Reparația drumurilor (betonare) în s.Drasliceni	2022	2240.0 m.lei

2.4. Economia locală

Economia locală este reprezentată de 26 agenți economici, printre care 6 producători agricoli mari implicați în agricultură. Conform datelor Biroului de statistică activitățile economice nelicențiate sunt orientate în special pe activități de comerț, cultivarea legumelor și a cerealelor, creșterea animalelor (vezi tabelul de mai jos).

Tabelul 5. Agenți Economici mari din s. Drăsliceni, r-nul Criuleni

Nr.	Denumirea agent. Economic.	Locul de activitate	Genul de activitate	Conducător;Contabil
1.	CONSUMCOOP „Drăsliceni”	Drăsliceni, Ratuș, Logănești	Comerțul cu amănuntul	Efros Nicolae Efros Lilia Ursu Claudia
2.	SRL „Rombor-com”	Drăsliceni	Comerț cu amănuntul	Onica Roman Onica Iuliana
3.	Î.I „Guzun Nina”	Drăsliceni		Guzun Nina Guzun Zina
4.	Î.I” Buzu Elvira”	Drăsliceni	Comerț cu amănuntul	Buzu Elvira
5.	Î.I „Negura Alexandru”	Drăsliceni	Secție de mizeluri	Negura Alexandru
6.	S.C”Rudenie” SRL	Drăsliceni	Comerț cu amănuntul, cinema.	Isac Ion
7.	F.P.C” Fani”SRL	Drăsliceni	Producerea, comercializ. și prel.mărfur.,frigider	Bîtlan Stepan
8.	SC” Odrosar” SRL	Drăsliceni	Fabricarea element. din beton	Teca Cezar
9.	Î.I” Chiperi”	Drăsliceni	Incubator	Chiperi Zinaida
10.	SRL” Guzun Alexandru”	Variat	Transporturi rutiere de mărfuri	Guzun Alexandru
11.	S.C” DIMOLCES” SRL	Drăsliceni	Fabricarea element. din beton	Ursu Ion D.
12.	Î.I „Devis - Spînu”	Ratuș	Comerț. cu amănuntul	Victor Spînu
13.	Î.I „Furtună Cristina”	Ratuș	Frizerie	Furtună Cristina
14.	SRL” PETROCUB și CO”	Ratuș	Comercializ. Petrolului	Botnari Alexandru Rogojina L.
15.	Î.I „Negura Vasile”	Drăsliceni	1. Întreținerea tehnică și reparaț. mașin; 2. depozit p/u păstrarea fructelor și legumelor	Negura Vasile
16.	Î.I „Dabija Maria”	Ratuș	Cafenea, bar și vulcanizare	Dabija Maria
17.	G.Ț „Spînu Andrei”	Ratuș	Producerea seminț., cultura plantelor agricole	Spînu Andrei

18.	G.Ț „Boaghie Elena”	Ratuș	Producerea seminț., cultura plantelor agricole	Boaghie Dionisie
19.	„Efcomagro IM”SRL	Logănești	Cultura plantelor, depozit	Efros Mihail
20.	SRL „Murmur de Izvor”	Drăslăceni	Hotel	Bogdan Tatiana
21.	SRL „Bemol”	Ratuș	Stații PECO	
22.	SRL „Vento”	Ratuș	Stații PECO	
23.	Ciutac Construct SRL	Logănești	Materiale de construcții	Ciutac Lilian
24.	SRL Victoria Bakeri	Ratuș	Articole de patiserie și cofetărie	Tcaci Angela
25.	SRL Agroprosemas	Ratuș	Vînzarea produselor semincere	Spînu Vasile
26.	SRL Mezhtrans	Ratuș	Producerea capcanelor feromoniale	Mocanu Mihai

Domeniul agricol este un domeniu prioritar în comuna Drăslăceni, în comună există producători agricoli mari, care prelucrează peste 470 ha de terenuri agricole proprii și încă 322 ha de terenuri agricole arendate.

Deși în general sectorul agricol este caracterizat printr-o rentabilitate scăzută, determinată în primul rând de poziția dominantă a culturilor cu valoare redusă în producția agricolă în detrimentul culturilor cu valoare înaltă, în comuna Drăslăceni se realizează diversificarea prin extinderea suprafețelor ocupate de livezi, prin cultivarea legumelor. În continuare majoritatea terenurilor sunt acoperite de culturi cu valoare scăzută (cum ar fi cereale, plante oleaginoase, tutunul și culturi furajere), în timp ce livezile ocupă doar o mică parte din suprafața totală a terenurilor agricole. Fiecărui locuitor al comunei îi revin în medie doar 1 ha de sol arabil.

Deși, în general, agricultura în comuna Drăslăceni se axează pe culturi cu valoare redusă, urmează de atras atenția sectoarelor de producere a fructelor, pomuşoarelor, nucilor și a mierii. Aceste produse au acces la piețele UE și sunt exportate cu succes nu doar în UE, dar și pe alte piețe.

Sectorul agricol este dominat de producția vegetală, sectorul zootehnic având un rol mai mic în producere. În ultimul deceniu dezvoltarea sectorului zootehnic a fost impulsionată de implementarea unui șir de proiecte investiționale. Sectorul zootehnic se confruntă cu constrângeri provocate de resursele interne, precum și presiuni dure cauzate de importul de produse de import mai ieftine. Furnizarea de furaje locale este limitată din cauza lipsei pășunilor de bună calitate, care este la rândul său, cauzată de condițiile meteorologice nefavorabile și a capacităților limitate de irigare. Pe de altă parte, costurile interne de producție relativ ridicate, productivitatea scăzută și rasele de animale necompetitive reduce izbitor capacitatea produselor animaliere. Numărul animalelor este prezentat în tabelul de mai jos.

Tabelul 8. Efectivul animalelor și păsărilor în gospodăriile populației

Efectiv	Nr. capete
Bovine	45
Porcine	25
Caprine	60
Cabaline (cai, măgari, etc.)	1
Păsări de toate speciile	4500

Sursa: Primăria Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni

Structura ramurală a agenților economici este încadrată mai mult în activitățile comerciale și agricultură, deși un număr considerabil de persoane merg la muncă în centrul raional.

În cadrul comunei activează un incubator, punctele de colectare a laptelui, fabrica de procesare și producere a mizelurilor, elevator, moara, brutăria și câteva depozite frigorifice pentru păstrarea producției agricole. Pe teritoriul comunei se realizează creșterea și comercializarea peștelui.

Sectorul industrial este prezentat de întreprinderi de producere a articolelor din beton, întreprinderea de producere a articolelor de panificație și secția de producerea mizelurilor.

Sectorul comercial e prezentat de magazine mixt în satele Drăsliceni, Logănești și Ratuș.

Localnicii dispun de servicii precum: 2 OMF, 2 biblioteci, 2 Case de cultură, magazine și muzeul satului etc.

Economia locală oferă perspective reale pentru deschiderea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniile de prelucrare, producere și comerciale. Garant al succesului este potențialul uman, infrastructura rutieră favorabilă, apropierea de capitală ș.a.

Un compartiment aparte la capitolul perspective revine proiectelor de implementare a parteneriatelor publice private.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Așezarea geografică favorabilă dezvoltării agriculturii și turismului</p> <p>Infrastructura de acces favorabilă pentru dezvoltarea mediului economic</p> <p>Disponibilitatea resurselor umane</p> <p>Costul relativ scăzut al forței de muncă</p> <p>Terenuri agricole cu o bonitate mediu a solului, cu potențial existent pentru obținerea de produse agricole ecologice</p> <p>Terenuri agricole preponderent consolidate</p> <p>Prezența agenților economici</p>	<p>Potențialul economic al Comunei mediu valorificat în comparație cu posibilitățile de dezvoltare</p> <p>Slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural</p> <p>Lipsa specialiștilor calificați;</p> <p>Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții;</p> <p>Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției agricole conform normelor europene</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Valorificarea potențialului legat de așezarea geografică a Comunei</p> <p>Atragerea investițiilor externe</p> <p>Stimularea antreprenorilor locali și potențiali (sectorul agricol: frigidere industriale, linii de sortare și ambalare, prestări servicii populației, industria de producere și prelucrătoare)</p> <p>Stimularea producătorilor locali prin aplicarea tehnicilor și tehnologiilor moderne</p> <p>Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat;</p> <p>Atragerea turiștilor prin deschiderea zonelor de agrement, agropensiuni</p> <p>Investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale</p> <p>Existența în raion a organizațiilor care oferă consultanță în sfera businessului.</p>	<p>Insuficientă informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului</p> <p>Nivelul scăzut al veniturilor majorității populației</p> <p>Capacitatea scăzută de atragere de investiții</p> <p>Nivelul scăzut de receptivitate a populației locale la programele de finanțare</p> <p>Autoritățile locale dispun de atribuții și pârghii extrem de reduse pentru susținerea financiară a micului business;</p> <p>Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă</p> <p>Scăderea volumului transferurilor făcute de persoanele plecate la muncă peste hotarele țării</p> <p>Rata ridicată a dobânzii la credite</p> <p>Instabilitatea cadrului legislativ național</p> <p>Lipsa subvenționării principalelor ramuri ale economiei din partea statului</p> <p>Migrarea populației apte de muncă</p>

2.5. Edificii sociale

2.5.1. Educație

Pe teritoriul Comunei activează Gimnaziul Drăsliceni, Gimnaziul Ratuș, IET Grădinița de copii din s.Drăsliceni și IET Grădinița de copii din s. Ratuș.

Starea tehnică a instituțiilor educaționale este bună, fiind efectuate în ultimii ani lucrări de reparații/renovare. Regimul de lucru în instituțiile educaționale este de 5 zile în săptămână.

Gimnaziul din s.Drăsliceni dispune de un sediu aparte, standart, cu are o suprafață de 3.225 m², prevăzut pentru 650 locuri. La momentul actual în instituții își fac studiile circa 200 elevi. În instruirea educațională a elevilor activează un total de 16 cadre didactice și 10 lucrători ai personalului tehnic.

Gimnaziul Drăsliceni dispune de săli de clasă spațioase, bine amenajate, sală de festivități, cantină renovată, grupări sanitare bine amenajate. Clădirile Gimnaziului sunt conectate la apeduct și canalizare. Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de la cazangerie autonomă pe bază de gaze naturale.

În ultimii ani la Gimnaziul din s.Drăsliceni au fost realizate mai multe lucrări de reabilitare și amenajare, dar în continuare este necesară reparația gardului din fața instituției, pavarea curții scolii, amenajarea terenului sportiv și dotarea cu inventarul necesar, reparația capitală acoperișului, reparația capitală a sistemului de încălzire, schimbarea sistemului de electricitate, renovarea sălilor de clasă, reparația cabinetului medical, schimbarea mobilierului școlar, construcția unei anexe și amenajarea unei săli de sport, reparația blocului alimentară, renovarea sălii festive. Pentru studii moderne și de calitate este necesară completarea fondului de carte al bibliotecii, dotarea instituției cu TIC moderne, reamenajarea și dotarea laboratoarelor de chimie, fizică, biologie și informatică.

Gimnaziul din s.Ratuș dispune de un sediu standart, cu o suprafață de 950 m², prevăzut pentru 220 locuri. La momentul actual în instituții își fac studiile 155 elevi. În instruirea educațională a elevilor activează un total de 12 cadre didactice și 8 lucrători ai personalului tehnic.

Gimnaziul Ratuș dispune de săli de clasă spațioase, grupuri sanitare exterioare. Clădirile Gimnaziului sunt conectate la apeduct și canalizare locală (hazna). Agentul termic este furnizat în perioada rece a anului de la cazangerie autonomă pe bază de gaze naturale.

În ultimii ani și la Gimnaziul din s.Ratuș la fel au fost realizate mai multe lucrări de reabilitare și amenajare. În continuare este necesară reparația și modernizarea spațiilor interioare și a salilor de studii.

Pentru a asigura un învățământ modern este nevoie de perfecționarea continuă a cadrelor didactice înnoirea continuă a materialelor didactice și dotarea cu mijloace TICe, modernizarea tehnică a sălilor de studii, precum și dezvoltarea sistemului social de atragere în sat a cadrelor didactice tinere.

În comună activează IET Grădinița de copii din s. Drăsliceni, frecventată de 76 de copii la o capacitate de doar 60 de locuri. Copiii sunt educați și îngrijiți de 6 educatori și 8 lucrători auxiliari, directorul grădiniței, lucrătorul muzical și sora medicală. Starea tehnică a edificiului este foarte bună. Edificiul este electrificat, conectat la apeduct, la rețelele de telecomunicații și dispune de pavilioane de joacă, cantină și depozit.

În continuare este necesară semnelizarea trecerii pentru pietoni la traversarea strazii spre gradinita, amenajarea fântâniei de lângă gradiniță, construcția unui pavilion suplimentar, completarea cu inventarul necesar a terenului de joaca pentru copii, schimbarea aparatelor tehnologice si frigorifice, procurarea unui cuptor electric, amenajarea unui spațiu pentru personalul de paza. Pentru odihna copiilor este necesară amenajarea unui teren de joacă. Este nevoie de amenajarea teritoriului.

În s.Ratuș activează cu succes IET Grădinița de copii din s.Ratuș, frecventată de 80 de copii, la o capacitate de 45 de copii. Copiii sunt educați și îngrijiți de 6 educatori și 7 lucrători auxiliari. Edificiul este în stare tehnică bună, fiind recent reparat, este electrificat, conectat la apeduct, la rețelele de telecomunicații și dispune de 1 pavilion de joacă, cantină și depozit.

În continuare este necesară reparația aleii spre blocul alimentar, amenajarea și completarea cu inventarul necesar a unui teren de joacă, completarea cu steleje noi a depozitului de produse alimentare.

Este necesară procurarea unor noi seturi de jucării și accesorii auxiliare, dotarea cu echipamente pentru joacă, cât și ridicarea continuă a nivelului de calificare a educatorilor și a personalului auxiliar.

2.5.2. Sănătate, asistență socială

Domeniul medical al comunei este reprezentat prin OMF din s. Drăsliceni și OMF din s.Ratuș. Instituțiile medicale dispun de edificii separate, parțial renovate și dispun de un nivel mediu de asigurare cu aparataj și utilaj medical. Instituțiile medicale sunt electrificate, conectate la rețelele de telecomunicații, inclusiv la rețelele de utilități sociale, precum apeductul. Agentul termic este furnizat prin încălzire autonomă.

Asistența medicală în cadrul Comunei este asigurată de 2 medici de familie, 4 asistenți medicali și 2 unități de personal de deservire. Pentru viitor se impune modernizarea serviciilor oferite și recalificarea continuă a personalului medical.

La OMF se prestează următoarele servicii: administrarea medicamentelor intramusculare și intravenoase, acordarea serviciilor medicale în caz de urgență. În perspectivă se impune lărgirea spectrului de servicii medicale prestate locuitorilor. Principala problemă este lipsa personalului calificat.

În cadrul Comunei își desfășoară activitatea 1 asistent social, care împreună cu cei un lucrător social deservesc grupele de persoane socialmente vulnerabile, preponderent singuratică, care necesită deservire la domiciliu. Persoanele date prestează servicii specializate persoanelor și familiilor care sunt beneficiari de asistență socială și duc evidența lor. Persoanelor socialmente vulnerabile li se acordă ajutoare sociale.

Comuna nu dispune de un Centru de susținere a familiilor social vulnerabile.

2.5.3. Sport

Potențialul sportiv al comunei este valorificat pe măsură. În temei tânăra generație, iubește și practică sportul, iar competițiile sportive, meciurile de fotbal, volei, sunt nelipsite din activitățile localității. În ceea ce privește domeniul sportiv, comuna dispune de stadioane cu gazon natural în s.Drăsliceni și s.Ratuș, aflat în stare satisfăcătoare, care necesită reabilitare, și două terenuri de mini - fotbal cu acoperire artificială.

În cadrul comunei activează Școla sportivă.

Pentru următorii ani se planifică diversificarea activităților sportive și petrecerea mai multor competiții locale și naționale.

Comuna Drăsliceni se mândrește cu clubul sportiv Narta, deținător a Cupei Moldovei la fotbal.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>În comună activează 2 Gimnazii, 2 grădinițe de copii și școala sportivă</p> <p>Instituțiile de învățământ au fost modernizate și sunt asigurate cu comunicațiile necesare</p> <p>Existența unor spații de agrement pentru copii</p> <p>Prezența cadrelor didactice cu experiență</p> <p>În comună există oficiu poștal,</p> <p>Locuitorii beneficiază de servicii medicale de calitate la 2 OMF, dotate la nivel mediu cu aparataj tehnic</p> <p>Educația medicală la nivel</p> <p>Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea asistentului social</p> <p>Comuna dispune de teren sportiv, sali de sport la Gimnazii și teren de mini-fotbal</p>	<p>Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ preșcolar și gimnazial insuficient extinsă</p> <p>Comuna nu dispune de un Centru comunitar de asistență socială pentru persoanele în etate sau cu probleme de ordin social</p> <p>Dotarea insuficientă a OMF</p> <p>Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale și sociale</p> <p>Domeniul sportiv în cadrul Comunei cu rezerve de diversificare</p> <p>O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicilor sau rudelor</p> <p>Inexistența dispensarului veterinar;</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Lărgirea gamei de servicii medicale prestate</p> <p>Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a localnicilor</p> <p>Suplinirea personalului medical rezident și permanent</p> <p>Deschiderea unui centru social comunitar</p> <p>Implementarea unor programe consistente de asistență socială</p> <p>Crearea unui ONG axat pe probleme sociale, problemele tineretului</p>	<p>Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate</p> <p>Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social</p> <p>Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale</p> <p>Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene</p> <p>Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia</p>

2.5.4. Cultură și turism

Patrimoniul cultural al comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, constituie una din cele mai reprezentative file din moștenirea valorică a localității, menită să conserveze tradițiile și datinile băștinașe, care urmează a fi transmise generațiilor următoare.

În sat există 2 Case de cultură, la Drăsliceni și la Ratuș, care sunt centrul vieții culturale din sat. Casa de cultură Ratuș are o sală de festivități cu 400 de locuri, iar Casa de cultură Drăsliceni are o capacitate de 200 locuri. Casa de cultură din s.Ratuș este în stare tehnică bună, fiind realizată reparația capitală, și asigurarea cu agent termic a unei săli. În clădire în afară de activitățile culturale se petrec ceremonii pentru oameni.

În comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni activează 2 colective artistice model: Ansamblului folcloric „Floarea dorului” din s. Ratuș și Ansamblului folcloric „Șoimani” (bărbați) din s. Ratuș și ansamblul „Răzășeana” din satul Drăsliceni. Pe viitor ar fi binevenită diversificarea activităților artistice, crearea cercurilor tematice, activităților extracurriculare și promovarea meșteșugurilor și tradițiilor locale și naționale. Este necesară atragerea specialiștilor pentru organizarea cercurilor tematice.

Conform planului de lucru și Calendarul petrecerii măsurilor culturale, locuitorii comunei participă la toate sărbătorile Naționale și religioase: concerte tematice; sărbători în cadrul comunei, măsuri culturale de suflet, participă la festivalurile r-nale și după posibilități republicane; etc...

În scopul utilizării potențialului educativ al datinilor și obiceiurilor populare, conducerea localității insistă la organizarea a diferitor activități, cum ar fi șezători, serate în memoria scriitorilor și poezilor.

În comuna Drăsliceni, activează cu succes 2 Biblioteci Publice, care activează în cadrul Caselor de cultură din s. Drăsliceni și s.Ratuș. Bibliotecile sunt în stare satisfăcătoare, dispune de conectare la telecomunicații și internet. Datorită participării în proiecte precum Novateca, Bibliotecile a fost dotată cu tehnică de calcul. În Bibliotecile Publice regulat în afară de serviciul de bază se petrec diverse activități cu caracter cultural și educativ.

Pentru viitor este necesară suplinirea fondului de carte.

Pe teritoriul comunei există mai multe monumente. În Registrul monumentelor ocrotite de stat sunt incluse: Biserica „Acoperemântul Maicii Domnului” (1922), Monument comemorativ de război 1941-1945 și 2 tumuli în s.Drăsliceni, Biserica „Sf. Arhanghelul Mihail” (1845) și un tumul ce datează cu epoca antică în s.Logănești, și Monument

la mormîntul comun al victimelor fascismului din s.Ratuș.

În afară de acestea c. Drăsliceni se mândrește cu mai multe răstigniri ridicate în satele comunei și case cu arhitectură tradițională.

Monumentul comemorativ de război (1941-1945) , s.Drăsliceni a fost inagurat la 9 Mai 1975, consacrat celei de-a 30- ea aniversare de la biruința asupra Germaniei fasciste. Monumentul este construit în formă de un stîlp pe care sunt întărite două plăci de marmură cu numele celor 38 de consăteni. Lîngă acest monument (stela), este ridicată din beton figura mamei îndurerate cu o înălțime de 3,5 metri care î-și deplînge feciorii căzuți în război. Construcția acestui monument fiind îndeplinită de sculptorul Dubinovskii. Alături de acest monument, se află obeliscul ostașului cazut pentru apărarea integrității, consacrat eroilor căzuți în Avganistan, care a fost inagurat în an. 1987 (consacrat cetățeanului – Efros Tudor Vasile, decedat în an. 1986),

Monumentul la mormîntul comun al victemelor fascismului , s.Ratuș, inagurat în an. 1972. Acest monument este consacrat membrilor Centrului Ilegal de luptă contra fasciștilor în frunte cu: Anton Terescenco, amplasat lîngă traseul Chișinău-Bălți. Monumentul a fost deschis în an. 1972.

În cadrul Gimnaziului Drăsliceni este amplasat Muzeul de istorie și etnografie a comuneri Drăsliceni, care găzduiește o colecție unică de obiecte de cultură și istorie a satelor din componența comunei.

Pentru comuna Drăsliceni turismul este un domeniu de perspectivă, care ar putea asigura creșterea economică a comunei, precum și deschiderea locurilor de muncă pentru localnici și ar asigura bunăstarea lor. Premize pentru dezvoltarea turismului este interesul populației locale de a se implica în prestarea serviciilor turistice, precum și faptul că com. Drăsliceni dispune de un cadru natural valoros, tradiții locale păstrate și o bucătărie locală ș.a.

Comuna Drăsliceni și-a păstrat tradițiile și obiceiurile străbunilor. Astfel că, un posibil turist interesat de focul din vatră, pîinea coaptă după vechile tradiții, gustarea, dar mai întîi participarea la împletirea sarmalelor, de țesutul covoarelor tradiționale, ori participarea la culesul roadelor în toiul toamnei, încă se mai poate bucura de o atmosferă patriarhală la care contribuie, ce-i drept, mai mult bătrînii comunei. Mediul rural constituie o sursă importantă pentru prestarea serviciilor de cazare tradițională de tip rural, pentru oferirea unor posibilități vizitatorilor de a se încadra în activitățile și preocupările rurale, pentru familiarizarea cu folclorul, distracțiile și tradițiile locale, pentru prezentarea

meșteșugurilor cu posibilitatea de participare la procesul de lucru al acestuia și oferirea unor posibilități de procurare a produselor meșteșugărești.

Satul Drăsliceni dispune de un spectru larg de resurse turistice, atât naturale cât și antropice.

Resurse turistice naturale se caracterizează printr-un peisaj specific zonei Codrilor, o vegetație preponderent silvică cu păduri de foioase și subarborescent, care oferă un peisaj deosebit de frumos în îmbinare cu frumusețea câmpurilor și pășunilor.

Elementele meteorologice din această regiune permit practicarea turismului pe parcursul întregului an.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>În comună activează 2 Case de cultură, care se află în stare bună</p> <p>Tradițiile populare bine păstrate</p> <p>Activitatea colectivelor artistice:</p> <p>Interes pentru turism ca potențial pentru afaceri și pentru crearea de noi locuri de muncă</p> <p>Existența unei bucătării locale specifice</p> <p>Existența manifestărilor cu valoare folclorică;</p> <p>Existența Muzeului al satului</p> <p>Pe parcursul anului se petrec activități etno-culturale, sportive și de agrement</p> <p>Monumente de importanță locală</p> <p>În comună există biserica creștin- ortodox,</p> <p>Cimitirele locale sunt îngădite și dispun de drum de acces</p> <p>Comuna dispune de o bibliotecă publică modernă</p> <p>Așezarea geografică este favorabilă dezvoltării turismului rural și de tranzit</p>	<p>Potențialul cultural-turistic al Comunei este slab valorificat, comparativ cu potențialul existent</p> <p>Comuna nu dispune de centru pentru copii și tineret</p> <p>Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului local</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Identificarea surselor alternative de susținere financiară a activității colectivelor folclorice</p> <p>Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente și înființarea a noi echipe</p> <p>Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural)</p> <p>Existența potențialului de dezvoltare a agroturismului.</p>	<p>Infrastructura de transport slab dezvoltată și nemodernizată poate avea ca efect ocolirea zonei turistice a comunei;</p> <p>Resurse financiare insuficiente pentru contribuțiile proprii la proiectele finanțate, în special în mediul rural.</p>

2.6. Mediul ambiant

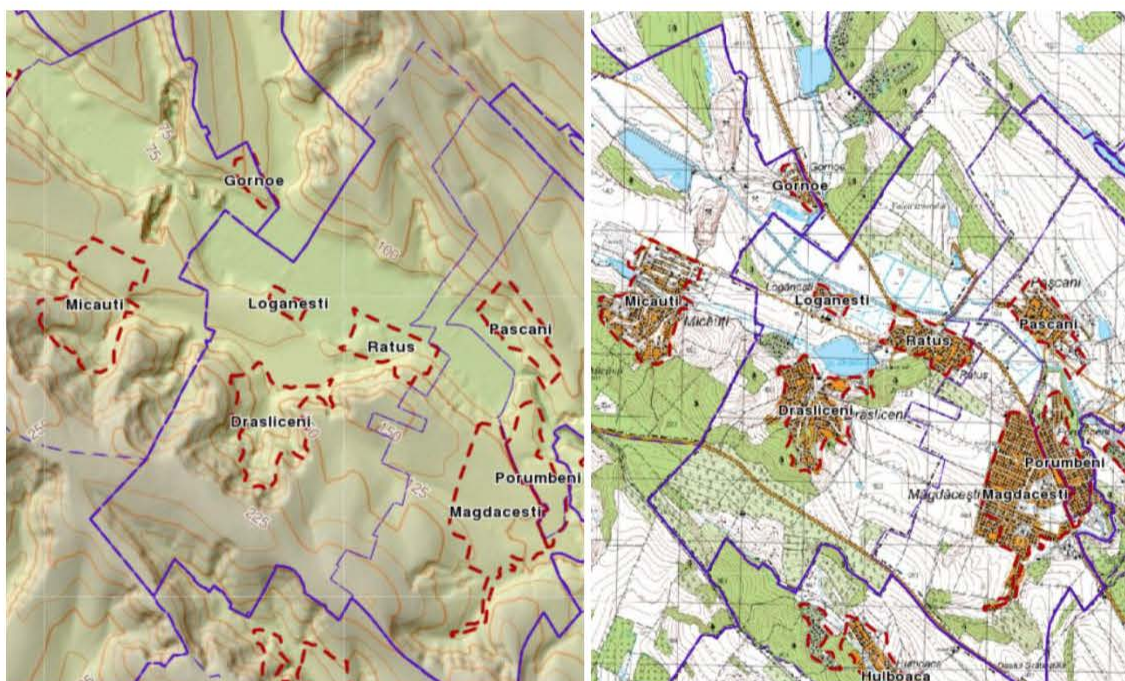
Din punct de vedere geografic raionul Criuleni este situat în partea centrală a Republicii Moldova.

După structura geomorfologică, relieful terenurilor comunei aparține Podișului Moldovei Centrale, partea de nord-est, reprezintă o combinație de cumpene înguste în formă de creastă cu văi adânci și largi, versanții cărora sunt fragmentați de depresiuni numite hârtoape. Relieful, ca factor principal de formare a solului, are un rol deosebit. El influențează asupra repartizării energiei solare, curenților de aer, regimul de apă, repartizarea precipitațiilor atmosferice și altele.

Relieful comunei este predominat de altitudini înalte (50 - 150 m), altitudinea medie este de 89 metri față de nivelul mării, cu o bonitate a solurilor (59p%) de nivel mediu național.

Condițiile geomorfologice în principiu influențează pozitiv pentru dezvoltarea diferitor ramuri în agricultură.

Altitudinea maximală este de 241,7 m și se atestă la sud de s.Drăsliceni, iar altitudinile minimale se atestă pe valea r.Ichel și constituie 50 m.

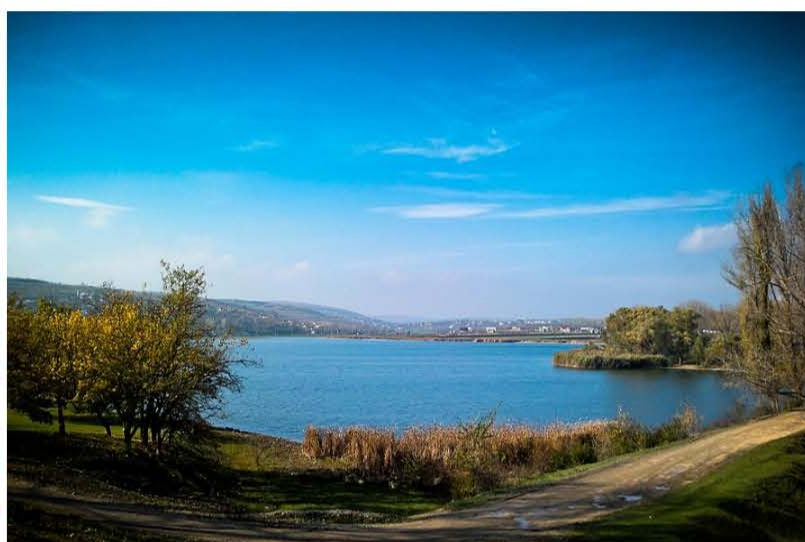
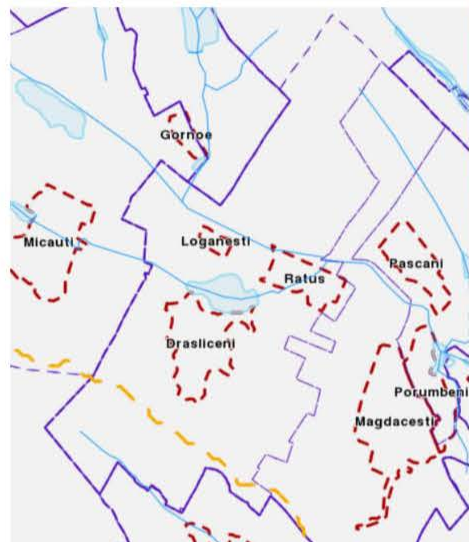
Relieful com. Drăsliceni

Capitalul natural. Fondul forestier, flora și fauna. Suprafețele totale ale fondului forestier ale comunei reprezintă 230,16 ha, dintre care 191,36 ha sunt gestionate de Agenția Moldsilva, I.S.S. "Chisinau-Silva", iar 38,8 ha sunt gestionate de APL Drăsliceni. Diversitatea florei și faunei este tipică pentru Podișul Moldovei Centrale fiind prezentată de Predomină pădurile de salcâm, gorun și carpen Pe teritoriul raionului sunt înregistrate 27 de specii de mamifere, 75 de specii de păsări, și 14 de reptile. Distribuția speciilor de plante și animale este puternic influențată de faptul că sectoarele cu vegetație nealterată de activitățile agricole sunt foarte limitate, lipsind condiții adecvate pentru dezvoltarea și răspândirea acestora.

Apele de suprafață și apele subterane. Comuna este străbătută de apele r. Ichel și afluenții lui. Fondul apelor este reprezentat și de iazul Drăsliceni și câteva iazuri mici, și izvoare. Fondul apelor comunei ocupă o suprafață de 75,11 ha, dintre care 50,09 ha sunt gestionate de APL.

În prezent apele subterane se află la o adâncime de 80-120 m. Principala problemă cu care se confruntă APL privind apele subterane din localitate este imposibilitatea folosirii acestora din cauza indicatorilor calității. Apele subterane pot fi folosite numai în scopuri tehnice.

Sursele de apă potabilă. Localitatea își îndeplinează necesitățile în apă potabilă prin intermediul apeductului, la care sunt conectate peste 363 de gospodării. Rețelele sunt noi. Suplimentar, ca surse de apă potabilă, sînt folosite fântînile de mină, izvoarele și fântînile arteziene.

Clima și aerul. Raionul Criuleni se caracterizează printr-o climă temperată continentală, cu iarna blândă și scurtă (temperaturile medii a lunii ianuarie: -3 - 5°C), vara caldă și lungă (temperaturile medii a lunii iulie +20 +22 °C) cu o cantitate relativ mică de precipitații.

În funcție de latitudine, altitudine și particularitățile orografice pe teritoriul raionului se delimitează trei zone climaterice, în care temperaturile medii în fiecare zonă variază cu 2-3 grade. Temperatura medie a anului este de 8,6 - 9,2°C. Minimum absolut de temperatură constituie -39 -40°C, maximum absolut variază între +33 +36°C.

Primele înghețuri apar în octombrie, ultimele primăvara la sfârșitul lui aprilie.

Durata perioadei de temperatură fără ger este de 165 - 180 zile, pe sol 145 - 150 zile. Suma temperaturilor mai mari de 10°C în perioada activă de vegetație a plantelor este de 27500 - 285000 °C. Perioada de vegetație este de 210 zile.

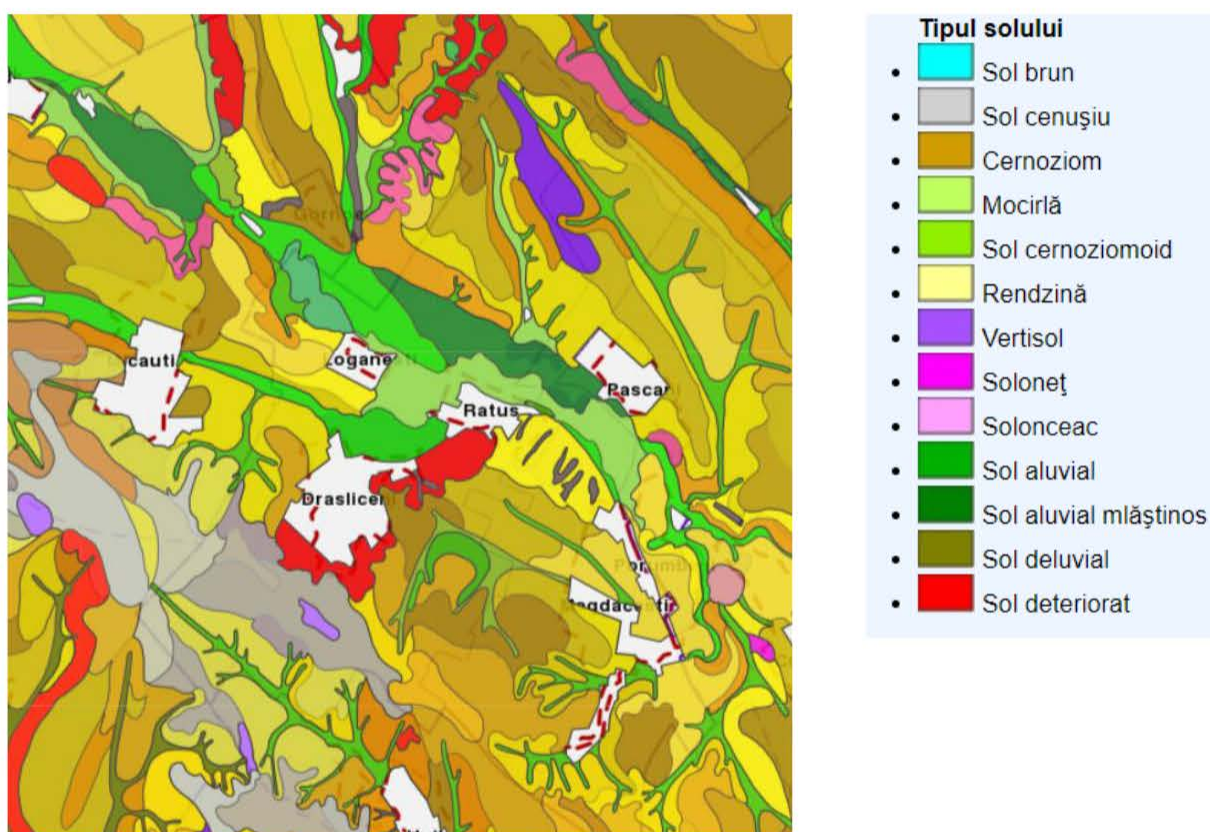
Acoperirea solului cu zăpadă se petrece în anii geroși, atinge o înălțime de 15 - 25 cm. În perioada anului predomină curenții de aer nord-vest și nordice.

Cantitatea anuală de precipitații atmosferice variază anual în limitele a 450 - 550 mm. Din suma anuală de precipitații aproximativ 65 - 70 % cad în perioada caldă a anului (aprilie - noiembrie) și numai 30% în perioada rece (decembrie - martie) sub formă de zăpadă și lapoviță. Prima zăpadă apare la sfârșitul lunii noiembrie, începutul lunii decembrie. Perioada secetoasă începe în luna iulie și durează 2-3 luni. Sunt frecvente și vânturi uscate.

Coeficientul hidrotehnic variază de la 1,2 - 1,1.

Resursele agroclimaterice a teritoriului formează condiții favorabile pentru cultivarea și creșterea culturilor agricole, plantațiilor de viță de vie și livezilor.

Solurile și subsolurile. Solurile sunt principala bogăție a localității. De prelucrarea și utilizarea eficientă a acestora depinde atât economia comunei, raionului, cât și cea națională. Capitalul funciar al s.Drăsliceni, r-nul. Criuleni ocupă o suprafață de circa 2365,0837 ha, dintre care 1391,4845 ha sunt terenuri cu destinație agricolă. Semnificativ este faptul că, calitatea solurilor din care este constituit capitalul funciar este înaltă. Circa 80% din teritoriul comunei este acoperit cu cernoziomuri. Bonitatea medie a solurilor este apreciată cu 56 baluri. Analiza denotă, că majoritatea din terenurile capitalului funciar pot fi folosite în scopuri agricole oferind posibilitatea atingerii unor randamente înalte de utilizare a acestora, excepție fiind terenuri degradate. Datele analizate ne demonstrează că în c.Drăsliceni acest capital natural de calitate este utilizat la maximum.

Harta solurilor comunei Drăsliceni

Subsolul localității Drăsliceni dispune de resurse naturale specifice: calcaluri, lut, nisip, dar extracția acestora nu este autorizată

Starea mediului ambiant al Comunei este satisfăcătoare. Comuna dispune de o gunoiște autorizată, dar nu are organizată colectarea centralizată a deșeurilor, astfel în preajma satelor periodic apar gunoiști stihinice, neautorizate.

Este imperativ necesară organizarea unui management eficient al deșeurilor.

Este necesară creșterea gradului de conștientizare a populației locale despre importanța gestionării eficiente a deșeurilor, inclusiv prin reducerea volumului de deșeuri depozitate odată cu creșterea cantității materialelor reciclabile, scăderea nivelului de poluare a solului și a apelor subterane, creșterea calității vieții populației prin reducerea riscurilor de îmbolnăvire.

Este necesară construcția unor ministații de epurare a apelor reziduale. La fel este absolut necesară plantarea unei fâșii forestiere în jurul gunoștii, pentru a evita răspândirea deșeurilor de către vânt, precum și împădurirea terenurilor degradate.

În scopul îmbunătățirii stării ecologice în satele com.Drăsliceni urmează să fie amenajate parcurile, care vor fi dotate cu iluminat și utilitățile necesare, dar și spațiile verzi comunale, prin plantarea de arbori și arbuști ornamentali. În acest sens ar urma să fie achiziționat un utilaj multifuncțional destinat dezapezirii drumurilor dar și întreținerii spațiilor verzi.

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Resurse acvatice disponibile r.Ichel, iazuri, izvoare, prezența unui număr mare de fântâni de tip mină</p> <p>Educația ecologică la nivel</p> <p>Respectarea, în general, de către populație a normelor de transportare și depozitare de deșeurilor la gunoște</p> <p>Interesul sporit al APL în vederea îmbunătățirii stării mediului ambiant din localitate</p> <p>Utilizarea redusă a pesticidelor</p> <p>Existența apeductului</p> <p>Suprafețe împădurite reduse</p>	<p>Lipsa sistemului de colectare și transportare centralizată a deșeurilor menajere</p> <p>Existența gunoștilor stihinice</p> <p>Lipsa sistemului de canalizare</p> <p>Fântânile de mină nu sunt marcate cu plăcuțe de informare privind calitatea apei</p> <p>Expunerea la hazardurile naturale sezoniere, în special la secetă și inundații</p> <p>Insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și re folosirea ambalajelor</p> <p>Solurile sunt afectate de factori de degradare precum eroziune, sărăturare;</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Implimentarea proiectului de colectare selectivă a deșeurilor</p> <p>Amenajarea și curățarea tuturor fântânilor de tip mină</p> <p>Curățirea zonelor din preajma saului</p> <p>Menținerea străzilor comunei într-o stare curată</p> <p>Informarea populației privind necesitatea protecției mediului ambiant și utilizării raționale a resurselor naturale</p> <p>Promovarea educației ecologice a tinerei generații pentru a proteja mediul și a folosi rațional resursele naturale</p> <p>Creșterea interesului autorităților locale pentru promovarea de parteneriate în vederea protecției mediului;</p> <p>Disponibilitatea finanțărilor proiectelor de mediu prin intermediul fondurilor europene nerambursabile.</p> <p>Crearea unui ONG axat pe probleme ecologice</p>	<p>Impactul negativ al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol (secete, grindină)</p> <p>Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții de mediu</p> <p>Sărăcia, lipsa surselor de existență sau alte necesități vitale îi constrânge pe cetățeni să încalce legea, inclusiv la capitolul tăieri ilicite.</p> <p>Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate în materie de mediu</p> <p>Neglijarea tradițiilor locale în domeniul protecției mediului</p> <p>Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor legate de mediu</p> <p>Existența hidrocentralei</p>

3. PROCESUL DE ELABORARE A PLANULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI DRĂSLĂCENI, R-NUL CRIULENI

3.1. Inițierea procesului de planificare strategică

Comuna Drăslăceni, r-nul Criuleni, trebuie să-și însușească și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă dezorganizată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se pot consuma irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru încheșat și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică are ca scop definirea reperelor strategice de dezvoltare a Comunei pe o perioadă de 5-7 ani. Etapele metodologice principale ale procesului de planificare strategică au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic propriu-zis.

Principiile care au stat la baza procesului de planificare strategică au fost:

- implicarea comunității,
- transparența,
- obiectivitatea,
- coerența și
- continuitatea proceselor.

Elementul-cheie în inițierea procesului de planificare strategică este identificarea resurselor locale, care pot fi văzute ca principalele oportunități de dezvoltare pe viitor a comunei.

Inițierea procesului de planificare strategică a început, după semnarea contractului de prestare a serviciilor de consultanță, urmată cu înființarea Echipei de Planificare (EP), desemnată de „Succes Consulting” SRL.

În urma dezbaterilor interne Echipa de Planificare a beneficiat de instruire din partea Institutului de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor (IDEP) prin facilitarea procesului de planificare. Facilitatorul a explicat importanța elaborării planului, pașii de urmat, metode și tehnici de abordare a comunităților, metode de analiză a comunității în vederea identificării necesităților pentru stabilirea domeniilor de cuprindere a strategiei pentru elaborarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-economică a comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni. Au fost expuse metodele de consultare a comunității: workshopuri, metoda discuției, ședință de analiză, chestionare. Membrii EP au decis să utilizeze metoda chestionarelor. Procesul de consultare a comunității, interviewarea, a durat 3 săptămâni, după care a urmat ședința de analiză și interpretare a cercetărilor efectuate.

Pentru a da rezultate, planificarea strategică trebuie însoțită de promovare la nivelul administrației publice locale a unui Management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul Comunei.

3.2. Înființarea echipei de planificare

Echipe de planificare socio-economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni a fost constituită pe baza propunerilor: IDEP, SCT și APL care au nominalizat persoanele investite cu încrederea pentru a-i reprezenta și a transmite problemele pe care aceștia le resimt și doresc a fi rezolvate în vederea îmbunătățirii vieții și dezvoltării durabile a localității Drăsliceni, r-nul Criuleni (vezi tabelul de mai jos). Membrii EP au fost selectați astfel încât să fie acoperite toate domeniile de cuprindere a planului strategic. La înființarea EP s-a ținut cont de voința fiecărui membru propus de a se implica în procesul de planificare strategică a comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni.

Tabelul 9. Componenta echipei de planificare

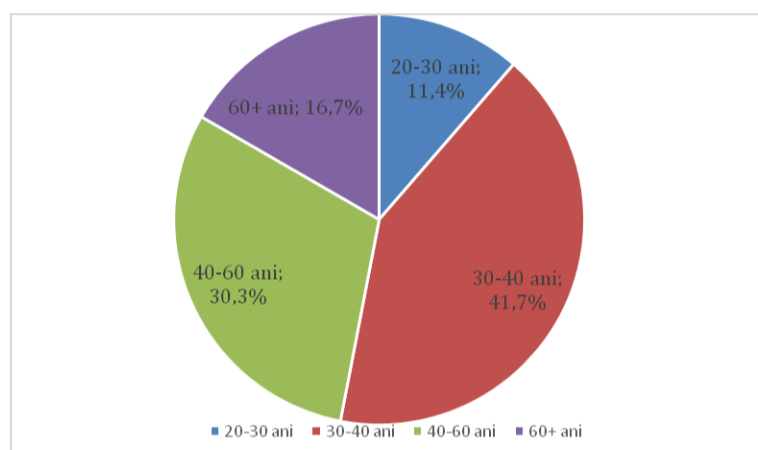
No	Numele și prenumele
1.	Calestru Iurie – expert APL, SCT, IDEP
2.	Petru Buzu – primar, Comuna Drăsliceni, R-nul Criuleni
3.	Roșca Daria Vasile - Secretar al Consiliului local, Primăria Drăsliceni, R-nul Criuleni
4.	Ursu Parascovia - Contabil – șef, Primăria Drăsliceni, R-nul Criuleni
5.	Efros Ion Tudor – inginer cadastral Primăria Drăsliceni, R-nul Criuleni
6.	Guzun Eugenia Alexandru - Perceptor fiscal, Primăria Drăsliceni, R-nul Criuleni
7.	Bogdan Natalia Alexandru - Asistent social, Primăria Drăsliceni, R-nul Criuleni
8.	Sprîncean Sergiu - Polițist de sector, Primăria Drăsliceni, R-nul Criuleni
9.	Efros Ștefan Vasile – consilier, com.Drăsliceni
10.	Tataru Maria – consilier, s.Drăsliceni
11.	Guzun Gheorghe Tudor - consilier, com.Drăsliceni
12.	Soltan Petru – consilier, com.Drăsliceni
13.	Topală Sofia Andrei – consilier, com Drăsliceni
14.	Guzun Ion Vasile – consilier, com Drăsliceni
15.	Chirtoacă Tudor – consilier, com Drăsliceni
16.	Spînu Vasile Andrei – consilier, com Drăsliceni
17.	Guzun Nadejda Gheorghe - consilier, com Drăsliceni
18.	Balan Chiril Chiril - consilier, com Drăsliceni
19.	Vieru Maria Andrei - consilier, s.Drăsliceni
20.	Scurtu Maxim Ion - consilier, s.Drăsliceni
21.	Tocalov Vladimir Valeriu - consilier, s.Drăsliceni
22.	Cantaragiu Ludmila - directorul Gimnaziului din s. Drăsliceni, R-nul Criuleni
23.	Boaghe Elena - directorul Gimnaziului din s. Ratuș, R-nul Criuleni
24.	Negura Vera Ion - Directorul grădiniței din s. Ratuș, R-nul Criuleni
25.	Guzun Olga Spiridon - Directorul grădiniței din s. Drăsliceni, R-nul Criuleni
26.	Varzari Ion Alexandru - Medic de familie, OMF Drăsliceni, R-nul Criuleni
27.	Salcoci Galina Gheorghe- Medic de familie, OMF Ratuș, R-nul Criuleni
28.	Chircu Ion - director Casa de cultură, s.Ratuș, R-nul Criuleni
29.	Onica Mihai Roman- director Casa de cultură, s.Drăsliceni, R-nul Criuleni
30.	Onica Alexandra Gheorghe - Bibliotecar principal, Biblioteca Publică s. Drăsliceni,
31.	Spînu Eugenia - Bibliotecar principal, Biblioteca Publică s. Ratuș,
32.	Preguza Vera Gheorghe - Șefa oficiului poștal s.Drăsliceni
33.	Efros Tatiana- Șefa oficiului poștal s.Ratuș

3.3. Intervievarea locuitorilor

Procesul de planificare strategică a fost precedat de un sondaj sociologic de opinii, conceput de către Institutul de Dezvoltare și Expertiză a Proiectelor și realizat de Echipa de Planificare în colaborare cu Primăria Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni. Au fost anchetate 110 persoane de diferite categorii sociale și de vârstă, inclusiv 45 bărbați și 65 femei. În baza datelor acumulate au fost stabilite problemele de ordin economic, social și ecologic cu care se confruntă populația comunei. În funcție de vârstă, structura eșantionului rezultat este prezentată de persoane cu vârsta cuprinsă între 20-30, 30-40 ani, urmată de categoriile de vârstă 40-60 ani și 60+.

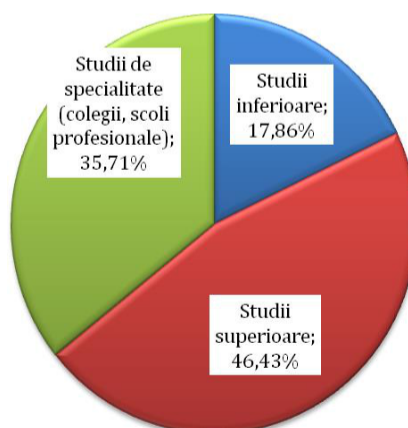
În urma prelucrării datelor chestionării au rezultat următoarele concluzii:

Structura eșantionului interviuat după vârstă

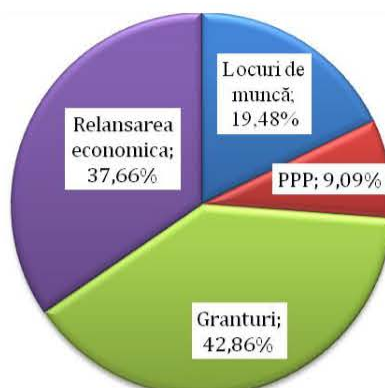
Structura eșantionului în funcție de pregătirea socială

În cadrul eșantionului sunt prezente categorii de persoane din toate nivelele de pregătire profesională, cu o predominare a respondenților cu studii medii și studii de specialitate.

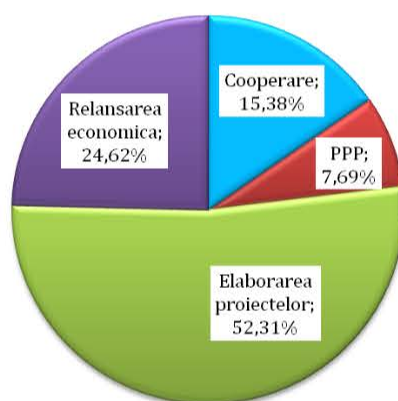
Soluția pentru atragerea fondurilor pentru APL

Se scot în evidență de către persoane interviuate câteva soluții pentru accesarea granturilor, relansarea economică, cu predominarea deschiderii de noi locuri de muncă.

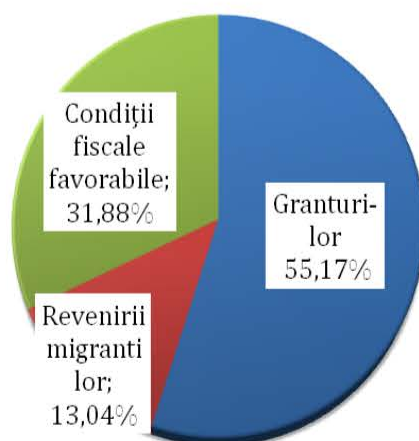
Viitorul APL-urilor

O bună parte din cei intervieuați privesc cu optimism viitorul acestei instituții, prin prisma elaborării de proiecte, cooperării și relansării economice. Dispariția acestei instituții în viitorul apropiat nu este văzută de nici unul dintre respondenți.

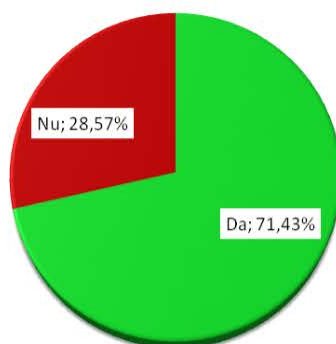
Relansarea economică a APL-urilor:

Accentul în, înviorarea economică a APL-urilor se pune primordial pe accesarea granturilor și revenirea migranților.

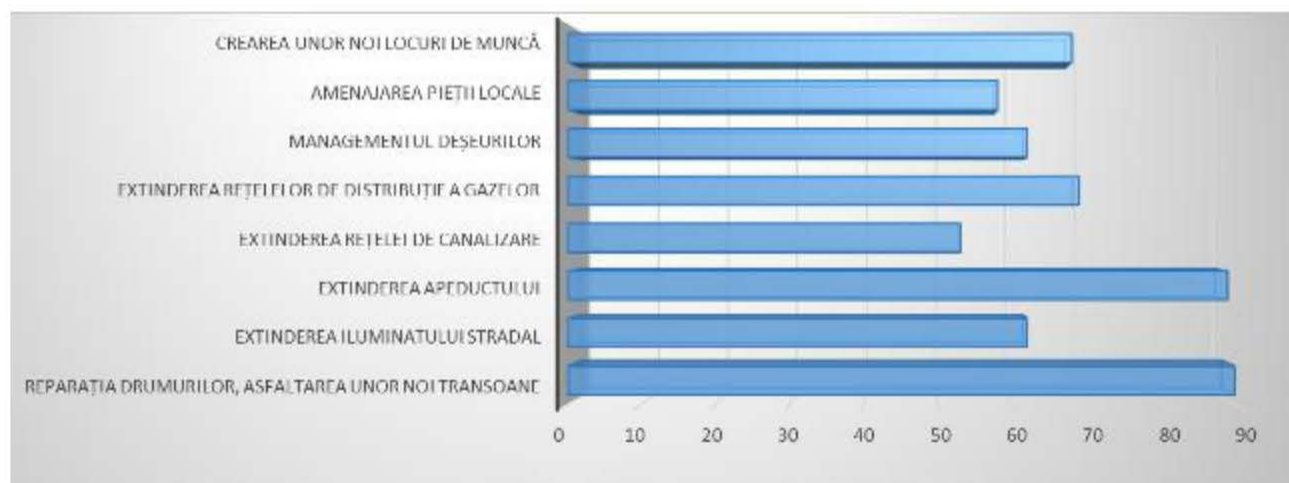
Coordonarea acțiunilor administrației Comunei cu localnicii

Marea majoritate a intervievaților consideră că acțiunile administrației APL sunt coordonate în prealabil cu populația comunei, fapt ce denotă existența unei coeziuni strânse în APL și comunitate.

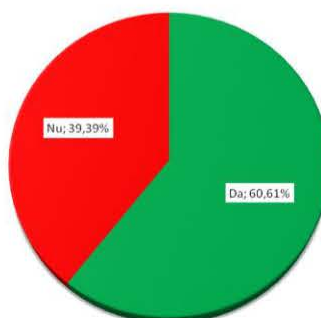
Problemele ce necesită soluționate de urgent:

Locuitorii comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni consideră prioritar de soluționat în cadrul Comunei 8 probleme, cele mai stringente fiind: extinderea și modernizarea rețelei de iluminare stradală pe întreg teritoriul comunei Drăsliceni, reparația drumurilor, extinderea sistemului centralizat de apeduct, construcția sistemului de canalizare, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale, modernizarea sistemului de management al deșeurilor, crearea unor noi locuri de muncă, amenajarea spațiilor verzi și promovarea c.Drăsliceni ca destinație turistică etc.

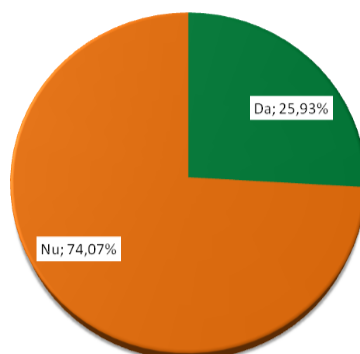

Cunoașterea planurilor de dezvoltare a localității de către localnici

Planurile de dezvoltare a localității sunt cunoscute de 60,61% din respondenți, iar cca. 1/2 din persoanele interievate nu cunosc planurile de viitor ale APL (39,39%).

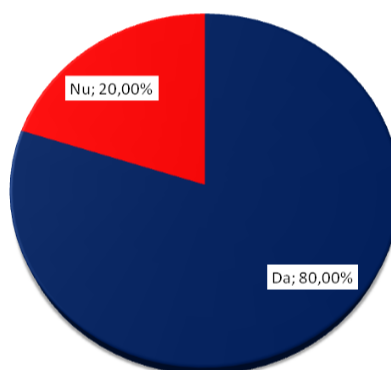

Cointeresarea locuitorilor comunei în obținerea unui grant pentru lansarea în afaceri
25,93 % din persoanele intervievate își manifestă interesul în obținerea unui grant pentru lansarea în domeniul afacerilor, pe când alte 74,07 % nu sunt cointeresați să se dezvolte în domeniul dat.

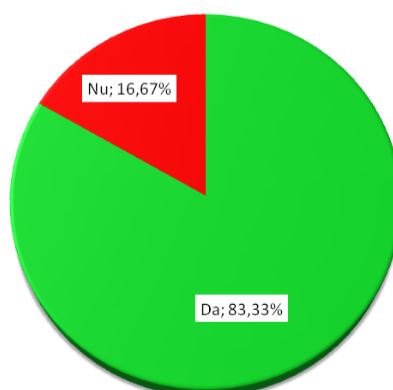
Dorința populației locale de a se implica în suportul APL pentru implementarea proiectelor

Opiniile localnicilor sunt privite pozitiv la capitolul – implicare în susținerea APL în procesul de implementare a proiectelor. Circa 80% din respondenți sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor.

Dinamica soluționării problemelor în ultimii 10 ani.

În viziunea majorității din respondenți, dinamica din ultimii 10 ani este considerată ca fiind pozitivă în ceea ce privește soluționarea problemelor cu care se confruntă comuna.

3.4. *Concordanța strategiilor de dezvoltare a Raionului Criuleni cu cea locală*

La elaborarea Planul Strategic de Dezvoltare socio-economică a Comunei Drăsliceni s-a ținut cont de prevederile din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, Programul de dezvoltare a Raionului Criuleni 2016-2022, Programul Sectorial în Eficiența Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, Strategia reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (2016-2022), Programul Regional Sectorial de Management al Deșeurilor Solide pentru Regiunea de Dezvoltare Nord și alte documente de politici relevante.

APL a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii planului strategic de acțiuni de dezvoltare socio-economică durabilă a Raionului Criuleni. Nemijlocit Comuna Drăsliceni este identificat în programele de dezvoltare ale Raionului Criuleni la așa compartimente precum: creșterea competitivității producției locale, diversificarea producției agricole, dezvoltarea turismului, renovarea rețelelor de drumuri locale și salubritatea teritoriului.

Avantajele concordanței Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni cu strategiile sus menționate se vor materializa în posibilitatea accesării mai multor surse de finanțare pentru infrastructura publică de utilități (apă potabilă, sistemul de canalizare, infrastructura drumurilor, etc.), creșterea suportului financiar din partea donatorilor externi (BERD, BL, BEI, Comisiile UE).

4. STABILIREA OBIECTIVELOR PLANULUI STRATEGIC

La stabilirea obiectivelor strategice au servit informațiile din sondajul sociologic, analiza punctelor slabe și tari, oportunităților și riscurilor mediului extern, viziunile EP și a APL asupra viitorului Comunei.

După analiza pe baza unui set de criterii și după ierarhizarea problemelor, au fost stabilite drept prioritare 6 obiective strategice și realizată Harta dezvoltării locale pentru a.2022 – 2027.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

No	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	1.1. Reparația și construcția a drumurilor locale (comunale)
		1.2. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale
		1.3. Amenajarea și menținerea drumurilor principale pe câmpurile agricole
		1.4. Amenajarea trotuarelor pe tot teritoriul comunei
		1.5. Semnalizarea trecerilor pentru pietoni în preajma instituțiilor de învățământ
		1.6. Amenajarea stațiilor de așteptare a transportului public
		1.7. Reabilitarea podurilor
		1.8. Extinderea și modernizarea iluminatului stradal în satele din com.Drăsliceni
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.9. Construcția sistemul de canalizare din com.Drăsliceni, r-nul Criuleni
		1.10. Extinderea apeductului și conectarea consumatorilor casnici
		1.11. Construcția a 3 fântâni arteziene, pentru a asigura debitul de apă necesar
		1.12. Conectare tuturor instituțiilor publice la apeduct și canalizare
		1.13. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localitate în conformitate cu normativele în vigoare
3	Conectarea la rețelele ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	1.14. Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în com. Drăsliceni (în cartierele noi din s.Loganestii și s.Ratuș)
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	1.15. Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice
5	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor publice	1.16. Achiziționarea de vehicule și echipament de dezăpezire și întreținere a spațiilor verzi
		1.17. Reparația capitală a sediului Primăriei, inclusiv amenajare grupurilor sanitare
		1.18. Construcția unui post de pompieri în c.Drăsliceni

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind numărul locurilor de muncă

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Diversificarea și susținerea micului business	<p>2.1. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural</p> <p>2.2. Stimularea dezvoltării sectorului servicii (<i>deservirea socială a populației: frezerie, reparația încălțămintei atelier de croitorie ș.a., ecoturism, agroturism, confecții, ș.a.</i>)</p> <p>2.3. Stimularea dezvoltării sectorului de creșterea, păstrare și prelucrare a producției agricole (<i>mini-întreprinderi de procesare a producției agricole, cultura în spații protejate, acvacultura, crearea asociațiilor (holdingurilor) agricole etc.</i>)</p> <p>2.4. Atragerea investițiilor prin programele PARE 1+1 și PNAET.</p> <p>2.5. Promovarea organizării lanțului alimentar compet, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole.</p> <p>2.6. Încurajarea transferului de cunoștințe, a instruirii și a inovării în business.</p> <p>2.7. Cultivarea spiritului antreprenorial în deosebi în rândul tinerilor</p> <p>2.8. Promovarea femeilor în afaceri</p>
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	<p>2.9. Crearea lanțului complet de producere, care va finaliza cu exportul produsului finit</p> <p>2.10. Construcția sistemelor de irigare la scară mică a terenurilor agricole</p> <p>2.11. Stimularea lansării de noi afaceri în domeniul agricol și activităților conexe</p>
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agricole	<p>2.12. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole</p> <p>2.13. Promovarea tehnologiilor de cultivare a culturilor cu potențial înalt</p>
4	Valorificarea potențialului turistic al Comunei	<p>2.14. Identificarea atracțiilor turistice din perimetrul comunei.</p> <p>2.15. Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului în com. Drăsliceni</p> <p>2.16. Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor</p> <p>2.17. Promovarea com. Drăsliceni ca destinație turistică</p>

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	<p>3.1. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și copiilor</p> <p>3.2. Asigurarea instituțiilor de învățământ cu tehnică de calcul</p> <p>3.3. Dotarea instituțiilor de învățământ cu inventar sportiv</p> <p>3.4. Dotarea și reutilizarea laboratoarelor de chimie, fizica, biologie și informatica</p> <p>3.5. Suplinirea fondului de carte a bibliotecilor din sat</p> <p>3.6. Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul educațional</p> <p>3.7. Susținerea socială a cadrelor didactice tinere, pentru a evita exodul acestora</p>
2	Îmbunătățirea infrastructurii mediului școlar și preșcolar	<p>3.8. Termoizolarea și reabilitarea termică a instituțiilor de învățământ</p> <p>3.9. Reabilitarea gardului din fața Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.10. Amenajarea și pavarea teritoriului Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.11. Reparația capitală a acoperișului Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.12. Reparația capitală a sistemului de incalzire a Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.13. Schimbarea sistemului de electricitate a Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.14. Reabilitarea sălilor de clasa (tavane, pereti, pardoseala) a Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.15. Reparația cabinetului medical a Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.16. Amenajarea și dotarea cu inventarul necesar a unui teren sportiv pe teritoriul</p> <p>3.17. Construcția unei anexe pentru a amenaja o sală de sport la Gimnaziul din s.Drăsliceni</p> <p>3.18. Reparația blocului alimentar (depozitele, sala frigorifică și blocul sanitar) de la Gimnaziul din s.Drăsliceni</p> <p>3.19. Renovarea sălii festive de la Gimnaziului din s.Drăsliceni</p> <p>3.20. Reparația spațiilor interioare și a sălilor de studii de la Gimnaziul din s.Ratuș</p> <p>3.21. Schimbarea mobilierului la Gimnaziile din s.Drăsliceni și s.Ratuș</p> <p>3.22. Amenajarea fântânei de lângă Grădinița de copii din s.Drăsliceni</p> <p>3.23. Construcția unui pavilion la Grădinița de copii din s.Drăsliceni</p> <p>3.24. Amenajarea și completarea cu inventarul necesar a terenului de joacă pentru copii la Grădinița de copii din s.Drăsliceni</p> <p>3.25. Dotarea blocului alimentar la Grădinița de copii din s.Drăsliceni (schimbarea aparatelor tehnologice și frigorifice, procurarea unui cuptor</p>

		electric)
		3.25. Amenajarea la Grădinița de copii din s.Drăsliceni a unei încăperi pentru pază.
		3.26. Pavarea troturilor și amenajarea teritoriului Grădiniței de copii din s.Ratuș, inclusiv drumul spre blocul alimentar
		3.27. Amenajarea și completarea cu inventarul necesar a unui teren de joacă la Grădinița de copii din s.Ratuș
		3.28. Completarea cu stelele noi a depozitului de produse alimentare de la Grădinița de copii din s.Ratuș
		3.29. Dotarea instituțiilor de învățământ cu mobilier corespunzător vârstei
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației Comunei	3.30. Reparația capitală a acoperișului OMF din s.Ratuș.
		3.31. Demolarea anexei avariate din fața a OMF din s.Ratuș.
		3.32. Asigurarea OMF cu personal medical calificat
		3.33. Dotarea OMF cu mobilierul și aparatajul necesar
		3.34. Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor Comunei la OMF
		3.35. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	3.36. Implementarea serviciilor socio-medice și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate
		3.37. Acordarea suportului social și psihologic copiilor, părinții cărora sunt plecați peste hotare și a copiilor din familiile social vulnerabile
		3.38. Crearea unui Cntru de ajutor social pentru persoanele social vulnerabile

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	<p>4.1. Reparația capitală a acoperușului și fațadei Casei de cultură din s.Ratuș</p> <p>4.2. Reparația capitală a Casei de cultură din s.Drăsliceni</p> <p>4.3. Amenajarea blocurilor sanitare la Casele de cultură din c.Drăsliceni</p> <p>4.4. Dotarea colectivelor artistice cu instrumente muzicale și costume artistice</p>
2	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	<p>4.5. Întreținerea stadioanelor de fotbal din com.Drăsliceni</p> <p>4.6. Reabilitarea stadionului din satul Drasliceni de pe malul iazului</p> <p>4.7. Amenajarea parcurilor din c.Drăsliceni, dotarea lor cu mobilier, iluminat și utilitățile necesare</p> <p>4.8. Extinderea spațiilor verzi comunale, plantarea arborilor și arbuștilor ornamentali</p> <p>4.9. Amenajarea unei zone de odihnă pe malul iazului Drăsliceni</p> <p>4.10. Amenajarea în satele c.Drăsliceni a terenurilor de joacă pentru copii și suplimentarea cu echipamente a terenurilor existente</p>
3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni	<p>4.11. Asigurarea activității colectivelor artistice din c.Drăsliceni</p> <p>4.12. Promovarea copiilor, tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional</p> <p>4.13. Menținerea și dezvoltarea continuă a activităților sportive (fotbal, volei, trântă etc.) și dotarea cu echipament sportiv necesar, transport etc.</p> <p>4.14. Crearea cercurilor pe interese</p> <p>4.15. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localități</p> <p>4.16. Încurajarea activităților meșteșugărești, artizanale</p> <p>4.17. Valorificarea patrimoniului cultural a comunei prin organizarea festivalurilor, concursurilor, târgurilor ș.a.</p> <p>4.18. Identificarea și promovarea produselor tradiționale locale</p>

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Crearea sistemului de Management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu	<p>5.1. Amenajarea gunoiștii, împrejmuirea ei cu gard și amenajarea teritoriului adiacent</p> <p>5.2. Proiectarea și construcția platformelor de colectare separată a deșeurilor menajare și dotarea cu tomberoane</p> <p>5.3. Organizarea colectării centralizate a deșeurilor în c.Drăsliceni</p> <p>5.4. Plantarea unei fâșii forestiere de protecție în jurul gunoiștii</p> <p>5.5. Elaborarea și implementarea unui mecanism de avertizare și sancționare a persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice</p> <p>5.6. Lichidarea gunoiștilor stihinice</p>
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	<p>5.7. Curățirea și amenajarea fântânilor publice de pe teritoriul comunei</p> <p>5.8. Organizarea zilelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)</p> <p>5.9. Curățirea, adâncirea și înverzirea albiei r.Ichel și a pârăului Tișova și eliminarea canalelor de scurgere</p> <p>5.10. Extinderea spațiilor verzi comunale, plantarea arborilor și arbuștilor ornamentali</p> <p>5.11. Împădurirea terenurilor degradate și cu pericol de eroziune</p> <p>5.12. Întreținerea și amenajare anuală a cimitirelor</p>
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului ambiant	<p>5.13. Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate</p> <p>5.14. Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei (cerculețe verzi, galbene, roșii), actualizarea pașapoartelor</p> <p>5.15. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului</p> <p>5.16. Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea protecției mediului înconjurător</p> <p>5.17. Combaterea tăierilor ilicite di fondul forestier</p> <p>5.18. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.</p>

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea Comunei și în procesul decizional

№	Programe	Acțiuni/Proiecte
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	<p>6.1. Organizarea regulată sau periodică (<i>după caz</i>) a audierilor publice, dezbaterilor, adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor Comunei Drăsliceni</p> <p>6.2. Menținerea panourilor informative de pe teritoriul Comunei</p> <p>6.3. Suplinirea paginilor oficiale și a paginilor de pe rețelele sociale cu informații relevante comunei</p>
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	<p>6.4. Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică</p> <p>6.5. Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor</p> <p>6.6. Instruirea personalului care are nevoie de cunoștințe adăugătoare (programe de calculator, baze de date, inginerie, etc.)</p> <p>6.7. Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu satele/comunele din RM și de peste hotarele ei, în vederea soluționării unor probleme comune (măsuri culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)</p>
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor Comunei	<p>6.8. Instituirea "Zilei faptelor bune"</p> <p>6.9. Serbarea Hramului satelor din comuna Drăsliceni</p> <p>6.10. Instituirea "Supravegheții de vecinătate"</p> <p>6.11. Acordarea suportului pentru înființarea de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente pe teritoriul comunei</p> <p>6.12. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.</p>

Obiectiv Strategic 7. Sensibilitate la egalitatea de gen

	Direcții de dezvoltare strategică	Obiectiv specific
1.	Fortificarea mecanismului instituțional de asigurare a egalității între femei și bărbați	<p>7.1 Consolidarea capacităților resurselor umane în cadrul mecanismului instituțional existent la nivelul primăriei și instituțiilor din subordine, referitor la asigurarea egalității de gen</p> <p>7.2 Asigurarea participării echilibrate a femeilor și bărbaților la procesul de luare a deciziilor și activism civic în comuna Sărata Veche</p> <p>7.3 Integrarea bugetării sensibile la dimensiunea de gen în procesul de elaborare a programelor bugetare</p>

5. REALIZAREA PLANULUI STRATEGIC

5.1. Etape de implementare

Succesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local , Primarul, Primăria)
2. Comunitatea Locală - locuitorii Comunei și instituțiile publice locale
3. Societatea civilă (ONG, femeile, tineretul, pensionarii, organizațiile confesionale și profesionale)
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul Raional Criuleni, Organizațiile internaționale, Guvernul).

Implementarea Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni poate fi divizată convențional în 3 etape:

Adoptarea Planului Strategic de Dezvoltare. În cadrul acestei etape, Planul Strategic de Dezvoltare va fi supus dezbaterilor publice la Adunarea Comunei. După dezbateri, scopul căreia este ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni va fi înaintat Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

Implementarea Planului Strategic de dezvoltare se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate/concretizate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Planului Strategic de dezvoltare. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

5.2. Riscuri și impedimente în procesul de implementare, metode de preîntâmpinare

Realizarea cu succes a acțiunilor propuse în Planul Strategic de Dezvoltare Socio-Economică a Comunei Drăslăeni, r-nul Criuleni poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării Planului Strategic de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (a) interne și (b) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării planului strategic	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Confruntări de interese privind implementarea planului strategic ➤ Experiență insuficientă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare ➤ Prevalarea intereselor personale ➤ Resurse financiare limitate ➤ Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea ➤ Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților Comunei ➤ Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor în soluționarea problemelor comunității ➤ Neimplicarea partenerilor rezidenți și nerezidenți
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale ➤ Dependența sectorului agrar de condițiile naturii ➤ Posibilitățile financiare reduse ale APL și a agenților economici pentru investiții ➤ Nivel jos de acumulare a impozitelor ➤ Capacitatea redusă de cumpărare a populației din sat
Social	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale ➤ Degradarea continuă a condițiilor de trai a populației ➤ Emigrarea forței de muncă ➤ Îmbătrânirea demografică ➤ Lipsa sprijinului comunității în renovarea obiectelor de infrastructură socială
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluarea supra sănătății lor ➤ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Instabilitatea politică ➤ Contradicția și inconsecvența legislației în vigoare
Relațiile cu partenerii Externi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale ➤ Micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potențial investițional redus ➤ Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare ➤ Infrastructură de afaceri nedezvoltată ➤ Risc de țară

La fel au fost identificate pericolele majore ce pot sta în fața implementării activităților planificate și posibilitățile de aplanare a acestora.

Tabelul 1. Metode de preîntâmpinare a riscurilor legate de implementarea proiectelor

Riscuri	Metode de micșorare/preîntâmpinare
Indiferența membrilor comunității	<ul style="list-style-type: none"> - organizarea adunărilor generale - organizarea audierilor publice - organizarea meselor rotunde și a ședințelor tematice - prezentarea exemplurilor de succes - desfășurarea concursurilor tematice
Insuficiența resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> - participare la concursuri de proiecte - inițiative ale agenților economici prin crearea și dezvoltarea parteneriatelor - crearea ONG-urilor - contribuția populației - aportul donatorilor
Lipsa specialiștilor	<ul style="list-style-type: none"> - pregătirea specialiștilor - motivarea specialiștilor - colaborarea cu organizațiile specializate - colaborare cu instituțiile de învățământ - pregătirea în teritoriu
Informarea redusă a populației	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea mijloacelor mass-media - plasarea avizelor - organizarea adunărilor, seminarelor - publicarea buletinelor informative - plasarea informațiilor pe pagina electronică a localității - montarea panourilor de informare
Migrarea populației	<ul style="list-style-type: none"> - crearea noilor locuri de muncă - îmbunătățirea sferei sociale
Instabilitate politică	<ul style="list-style-type: none"> - informare privind programele politice - colaborare cu partidele politice - prezentarea propunerilor în cadrul întrunirilor

6. MONITORIZAREA PLANULUI STRATEGIC

6.1. Cadrul instituțional de monitorizare

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (a) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (b) raportarea rezultatelor evaluării.

În scopul asigurării transparenței procesului de implementare, precum și a participării locuitorilor în implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni, va fi creat Comitetul sătesc, în care vor intra săteni de diferite vârste, din toate părțile comunei (circa 15 gospodării). Comitetul va contribui la antrenarea cât mai activă a tuturor locuitorilor în rezolvarea obiectivelor Strategiei, cât și în procesul de luare a deciziilor privind implementarea proiectelor din cadrul Planului Strategic, astfel consolidându-se societatea civilă din sat.

Atribuțiile Comitetului Sătesc vor consta în:

- 1) Planificarea și realizarea activităților de implementare în sector a Strategiei
- 2) Coordonarea activităților de implementare în sector
- 3) Stabilirea legăturii directe între sector și Comisia de Implementare.

Monitorizarea implementării planului strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea Planului Strategic (în continuare CIPS). CIPS va fi creată cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul Local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltarea Comunei, inclusiv membrii Consiliului Participativ Local:

- ✓ Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate și secretarul Consiliului)
- ✓ Primărie (Primarul, specialistul în domeniul regimului funciar și contabilul șef)
- ✓ Comunitatea oamenilor de afaceri (directorii sau reprezentanții principalilor structuri economice din localitate)
- ✓ Instituțiile educaționale (directorii gimnaziului și al grădiniței de copii)
- ✓ Organizațiile non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în localitate).

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIPS vor fi:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbaterile proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale Comunei
- Elaborarea și inițierea modificărilor în planul strategic

CIPS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în lună.

Un rol important în procesul de implementare a Planului Strategic îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului Strategic de

dezvoltare socio-economică a Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni. Competențele Consiliului local se vor axa pe :

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni.
- asigură integrarea principiului de egalitate între femei și bărbați în politici, programe, acte normative și investiții financiare la nivel local;
- colaborează cu organizațiile neguvernamentale, fundațiile, sindicatele, patronatul și organismele internaționale care contribuie la implementarea egalității între femei și bărbați

6.2. Raportarea și indicatorii de monitorizare

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor trimestriale către CIPS privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIPS va prezenta Consiliului Local raportul de evaluare a implementării Planului Strategic.

Evaluarea implementării Planului Strategic se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi monitorizați. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingerea obiectivelor fixate.

Obiectiv Strategic 1. Implementare, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

Nº	Program	Indicatori de monitorizare
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program de reabilitare a drumurilor locale elaborat și aprobat ▪ Nr/km de drumuri locale renovate în variantă asfaltată și a celor renovate în alte variante ▪ Nr/km de drumuri cu trotuar pavat ▪ Lungimea canalelor de scurgere a apelor pluviale amenajate ▪ Program de iluminare stradală a drumurilor elaborat și aprobat ▪ Nr de piloni electrici noi montați ▪ Stațiile electrice de transformare din perimetrul Comunei Drăslăceni renovate ▪ Nr de piloni cu felinare economice dați în exploatare în termenii planificați ▪ Nr/km de drumuri agricole întreținute /amenajate

2	<p>Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program elaborat de creare a rețelei ingineresti de canalizare ▪ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei ingineresti de canalizare ▪ Lungimea totală a rețelei de canalizare dată în exploatare ▪ Nr de gospodării conectați la canalizare ▪ Nr de edificii sociale conectate la canalizare ▪ Gradul de racordare la apeduct și canalizare a caselor de locuit <ul style="list-style-type: none"> ▪ Program elaborat de extindere a rețelei ingineresti de apeduct ▪ Implementarea și darea în exploatare în termenii planificați a rețelei extinse de apeduct ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei ▪ Numărul de gospodării conectate la rețeaua de apeduct ▪ Volumul mediu de apă potabilă furnizată unui locuitor pe lună ▪ Nr de măsuri întreprinse în vederea construcției și eficientizării funcționării stației de tratare a apei ▪ Apa din fântânile arteziene/de tip mină îmbunătățită
3	<p>Extinderea rețelelor ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsuri întreprinse în vederea extindere a rețelei de gazificare a c.Drăsliceni ▪ Nr de gospodării conectate la rețeaua de gaze naturale în urma implementării proiectului de gazificare ▪ Gradul de racordare la rețeaua de gaze naturale a caselor de locuit noi conectate la rețea ▪ Lungimea totală a rețelei de distribuție a gazelor naturale prin sat ▪ Volumul mediu lunar de gaze naturale furnizat unei gospodării
4	<p>Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsurile întreprinse în vederea asigurării instituțiilor social administrative cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Nr de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Economia de mijloace financiare a instituțiilor ce au diversificat surselor energetice de asigurare cu agent termic ▪ Nr de instituții asigurate cu apă caldă ca urmare a instalării panourilor solare ▪ Proiect de reabilitare termică a edificiilor publice

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

№	Program	Indicatori de monitorizare
1	Diversificarea și susținerea micului business	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de programe și proiecte accesate ▪ Nr de surse de finanțare externe atrase ▪ Sumele de finanțare externe atrase în programele accesate ▪ Diversificarea activităților economice ▪ Volumul investițiilor în sectorul de producere ▪ Nr de întreprinderi noi-create ▪ Nr de activități meșteșugărești și artizanale lansate ▪ Nr locurilor de muncă noi create ▪ Nr de parteneriate stabilite, contracte semnate ▪ Volumul produselor și mărfurilor comercializate ▪ Volumul investițiilor în sectorul servicii
2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr târgurilor și expozițiilor vizitate ▪ Nr unităților tehnice procurate ▪ Nr de tehnici și tehnologii moderne aplicate în agricultura Comunei ▪ Km de apeduct pentru irigare construiți și dați în exploatare ▪ Suprafața terenurilor irigate
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de asociații agricole noi-înființate ▪ Nr de întreprinderi noi-create în sfera agricolă ▪ Creșterea procentului de consolidare a terenurilor agricole pe întreaga localitate ▪ Nr punctelor de colectare și achiziționare a producției agricole create și funcționale ▪ Crearea pieții agroalimentare în sat ▪ Creșterea cantității producției agroalimentare locale comercializate ▪ Nr programelor de care au beneficiat producătorii agricoli
4	Valorificarea potențialului turistic al Comunei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plan local de măsuri de dezvoltare a turismului în s. Drăsliceni elaborat și aprobat ▪ Nr de agropensiuni, unități de cazare, deschise și funcționale ▪ Nr locuri de muncă noi deschise ca urmare a lansării activității turistice în sat ▪ Nr mediu de turiști ce vizitează Comuna ▪ Venitul obținut de către APL și agenții economici/populație ca urmare a lansării activității turistice în sat

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a Comunei Drăsliceni, r-nul Criuleni

№	Program	Indicatori de monitorizare
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de săli amenajate și dotate cu mobilierul, echipamentul și utilajul necesar ▪ Nr de unități de tehnică de calcul, mobilier, utilaj procurate ▪ Nr de materiale didactice achiziționate, necesare desfășurării procesului instructiv-educativ ▪ Nr de cărți care satisfac necesitățile curriculumului școlar achiziționate. ▪ Procentul de cărți în raport cu numărul necesar pentru acoperirea necesităților curriculare ▪ Nr de programe lansate spre diminuarea migrării cadrelor didactice ▪ Nr de cadre didactice stabile
2	Îmbunătățirea infrastructurii destinate copiilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teren de joacă amenajat conform normelor de securitate și necesităților copiilor ▪ Număr de elemente de joacă pentru copii amenajate pe teritoriul terenului de joacă ▪ Numărul sălilor de studii asigurate cu iluminat artificial ▪ Starea tehnică bună la început de an școlar a instituțiilor de învățământ școlar /preșcolar
3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației Comunei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de utilaj și echipament medical achiziționat în cadrul CS din s. Drăsliceni, r-nul Criuleni ▪ Nivelul de eficiență a utilizării noului echipament medical procurat ▪ Calitatea și activitatea personalului medical rezident și permanent ▪ Nr serviciilor medicale noi prestate locuitorilor Comunei la centrul de sănătate ▪ Nr de pacienți ai Comunei ce au beneficiat timp de 1 an de servicii medicale prestate la centrul de sănătate din localitate ▪ Nr de programe de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici implementate
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr și tipul serviciilor lansate pentru păturile social vulnerabile și familiile tinere ▪ Nr familiilor tinere și a persoanelor social-vulnerabile beneficiare de servicii lansate după implementarea programelor de susținere ▪ Crearea și funcționarea ONG axat pe probleme sociale

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

Nr	Programe	Indicatori de monitorizare
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proiectarea și darea în exploatarea a localului pentru festivități și agrement ▪ Nr de servicii prestate în incinta sălii de festivități și agrement ▪ Nr anual de beneficiari ai serviciilor Centrului pentru copii și tineret ▪ Nr de manifestări petrecute în incinta sălii de agrement ▪ Venitul mediu anual încasat din activitatea sălii de festivități ▪ Transformarea vechii grădinițe în Centru pentru tineret ▪ Inventarul echipamentului tehnic nou achiziționat pentru școala de arte ▪ Inventarul și costumația nouă achiziționată pentru colectivele artistice din sat ▪ Nr de evenimente culturale la care au participat colectivele artistice din sat ▪ Nr de manifestații culturale organizate în sat.
2	Renovarea și modernizarea bibliotecii locale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Baza tehnico-materială a bibliotecii publice reînnoită ▪ Nr de cărți achiziționate/donate ▪ Nr de servicii noi lansate în incinta bibliotecii ▪ Nr de cititori
3	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr mediu de persoane ce practică sportul pe stadionul sportiv ▪ Elaborarea proiectului și realizarea unui Parc public ▪ Număr de persoane care își petrec timpul în zona de agrement amenajată ▪ Proiect elaborat de amenajarea a unui teren de joacă pentru copii ▪ Darea în exploatare în termenii planificați a terenului de joacă pentru copii în localitate ▪ Crearea zonei de agrement în preajma lacului
4	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din Comuna Drăsliceni, r-nul Criuleni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de instrumente, aparataje, costumații achiziționate pentru buna funcționare a colectivelor artistice ▪ Numărul cercurilor de creație sau echipe sportive înființate în perioada de planificare ▪ Nr evenimentelor cultural-artistice și sportive petrecute anual în cadrul Comunei ▪ Măsurile întreprinse în vederea deschiderii muzeului Comunei ▪ Deschiderea în termenii planificați a muzeului Comunei ▪ Nr de exponate expuse în muzeu ▪ Nr de vizitatori ai muzeului Comunei-localnici, străini ▪ Nr de activități meșteșugărești și artizanale practicate ▪ Numărul de măsuri întreprinse în vederea lansării brândului local ▪ Numărul de activități de promovare a brândului local

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

№	Programe	Indicatori de monitorizare
1	Crearea sistemului de Management al deșeurilor în conformitate cu standard moderne de performanță în domeniu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de intervenții efectuate în vederea întreținerii gunoiștii autorizate ▪ Nr de platforme dotate cu tomberoane construite pe perimetrul Comunei ▪ Cantitatea de deșeuri casnice evacuate și depozitate la gunoiștea autorizată ▪ Regulament comunitar aprobat privind avertizarea și sancționarea persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Nr de persoane avertizate/sancționate lunar pe motivul încălcării regulilor de depozitare a deșeurilor casnice ▪ Nr de puncte neautorizate de colectare a deșeurilor lichidate ▪ Nr gunoiștilor neautorizate apărute după implementarea sistemului de Management al deșeurilor
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de fântâni de tip mină curățite ▪ Calitatea apei îmbunătățită din fântânile de tip mină ▪ Sistem de amenajare și îngrijire a zonelor verzi, de odihnă și agrement elaborat și aprobat ▪ Numărul de intervenții în teritoriu în vederea amenajării și îngrijirii zonelor verzi, de odihnă și agrement din sat ▪ Nr de intervenții în teritoriu în vederea curățirii și amenajării râului din perimetrul Comunei ▪ Albia râului din sat curățită și amenajată anual ▪ Suprafața spațiilor verzi din preajma râului de pe teritoriul Comunei curățite și amenajate anual ▪ Cimitirile din perimetrul Comunei curățite și amenajate anual
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul și diversitatea programelor de educație ecologică lansate și desfășurate ▪ Nr de fântâni de tip mină marcate în funcție de indicii de calitate a apei ▪ Nr de campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor desfășurate ▪ Crearea și funcționarea ONG de mediu ▪ Nr de activități desfășurate de membrii ONG

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea Comunei și în procesul decizional

No	Program	Indicatori de monitorizare
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de audieri publice anuale ▪ Nr de adunări cu localnicii petrecute pe perioada planificată ▪ Nr cetățenilor participanți la ședințele consiliului local, implicați în elaborarea bugetului Primăriei ▪ Nr de panouri informative amplasate pe perimetrul Comunei ▪ Nr de măsuri întreprinse în vederea creării și funcționalității paginii Web a Comunei ▪ Nr de accesări a paginii Web ▪ Nr. și frecvența postărilor ▪ Nr de legături externe a paginii Web
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de funcționari participanți la instruirile de planificare strategică și elaborarea cererilor de finanțare, etc. ▪ Nr de funcționari care cunosc limbi de circulație internațională ▪ Nr de cereri de finanțare elaborate și înaintate spre finanțare ▪ Nr de investiții atrase în comunitate ▪ Nr de cetățeni implicați în atragerea resurselor externe ▪ Procentul de computerizare și utilizare a tehnicii de calcul în activitatea APL
3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor Comunei Drăsliceni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nr de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) înființate ▪ Nr de persoane din sat implicate în activitatea ONG-urilor și organizațiilor locale ▪ Nr acțiunilor de implicare civică organizate pe parcursul anului ▪ Nr persoanelor implicate în acțiunile civice organizate
4	Dezvoltarea infrastructurii APL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața extinsă ▪ Nr de persoane angajate ▪ Nr de persoane deservite

7. PLANUL DE ACȚIUNI, TERMENI ȘI RĂSPUNZĂTORI

Considerații generale.

Planul Acțiune (PA) este un instrument de planificare și implementare și conține un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate într-o strategie.

Periodic, PA va fi revizuit, astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că, pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele economice ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică se multiplică.

Planul de Acțiune pentru implementarea Planului Strategic de dezvoltare socio-economică a Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni, reprezintă un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării comunității locale pentru atingerea unor parametri specifici societății moderne, astfel ca durabilitatea sa devină punctul forte al acesteia.

Dimensiunile dezvoltării actuale economice, sociale, de mediu și tehnologice ale Comunei Drăslăceni, r-nul Criuleni au fost analizate în cadrul procesului de analiză-diagnostic din cadrul Planului Strategic de Dezvoltare, iar obiectivele strategice au fost creionate, fixându-se câteva repere ca referințe pentru dezvoltările ulterioare.

Scopul Planului de Acțiune îl reprezintă prezentarea principalelor acțiuni și proiecte necesare fazei de planificare și implementare a dezvoltării economico – sociale a Comunei, astfel încât procesul să poată fi evaluat continuu prin indicatorii selecționați ca relevanți pentru Comuna Drăslăceni, r-nul Criuleni.

Obiectiv Strategic 1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare/parteneri	Responsabil
1	Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor, iluminatului stradal	1.2. Reparația și construcția a drumurilor locale (comunale)	2022-2027	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.2. Întreținerea drumurilor locale (profilarea drumurilor cu autogrederul) și întreținerea canalelor de scurgere a apelor pluviale	2022-2027	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.3. Amenajarea și menținerea drumurilor principale pe câmpurile agricole	2022-2027	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.4. Amenajarea trotuarelor pe tot teritoriul comunei	2022-2027	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.5. Semnalizarea trecerilor pentru pietoni în preajma instituțiilor de învățământ	2022-2027	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.6. Amenajarea stațiilor de așteptare a transportului public	2022-2027	Se identifică	BL, BR, Fondul Rutier Național, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.7. Reabilitarea podurilor	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.8. Extinderea și modernizarea iluminatului stradal în satele din com.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, BR, Fondul de Eficiență Energetică, beneficiarii, alte surse,	Primar, CL, Grup de lucru
2	Extinderea rețelelor ingineresti de alimentare cu apă potabilă și canalizare	1.9. Construcția sistemul de canalizare din com.Drăslăceni, r-nul Criuleni	2022-2027	Se identifică	BL, FEN, surse atrase	Primar, CL, Grup de lucru
		1.10. Extinderea apeductului și conectarea consumatorilor casnici	2022-2023	Se identifică	Contribuția APL Contribuția cetățenilor	Primar, CL, Grup de lucru
		1.11. Construcția a 3 fântâni arteziene, pentru a asigura debitul de apă necesar	2022-2027	Se identifică	BL, BR, FEN, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru

		1.12. Conectare tuturor instituțiilor publice la apeduct și canalizare	2022-2027	Se identifică	BL, BR, FEN, alte surs	Primar, directori de instituții
		1.13. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localitate în conformitate cu normativele în vigoare	2022-2025	Se identifică	BL, BR, FEN, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru
3	Conectarea la rețelele ingineresti de aprovizionare cu gaze naturale	1.14. Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în com. Drăslăceni (in cartierele noi din s.Loganestii și s.Ratuș)	2022-2027	Se identifică	Contribuția populației, BR, SA "Moldovagaz" , alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
4	Asigurarea cu agent termic a edificiilor sociale, diversificarea surselor energetice	1.15. Reducerea consumului de agent termic prin reabilitarea termică a clădirilor publice	2022-2025	Se identifică	BL, BR, BS, Agenția de Eficiență Energetică, Ambasadele din RM, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru, directorii instituțiilor publice
5	Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor publice	1.16. Achiziționarea de vehicule și echipament de dezăpezire și întreținere a spațiilor verzi	2022-2027	Se identifică	BL, BR, AIPA alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		1.17. Reparația capitală a sediului Primăriei, inclusiv amenajare grupurilor sanitare	2022-2027	Se identifică	BL, BR, alte surs	Primar, CL, Grup de lucru
		1.18. Construcția unui post de pompieri în c.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, BR, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Diversificarea micului business	2.1. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural	2022-2027	Se identifică	Surse atrase	Primar, CL, Agenți economici
		2.2. Stimularea dezvoltării sectorului servicii (<i>deservirea socială a populației: frezerie, reparația încălțămintei atelier de croitorie ș.a., ecoturism, agroturism, confecții, ș.a.</i>)	2022-2027	Se identifică	BL, agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.3. Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole (<i>mini-întreprinderi de procesare a producției agricole, cultura în spații protejate, acvacultura, crearea asociațiilor agricole etc.</i>)	2022-2027	Se identifică	BL, Agenți economici, surse atrase	Primar, CL, Persoane private
		2.4. Atragerea investițiilor prin programele PARE 1+1 și PNAET.	2022-2027	Se identifică	BL, donatori, alte surse	Primar, CL
		2.5. Promovarea organizării lanțului alimentară complet, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole.	2022-2027	Se identifică	BL, donatori, agenți economici, alte surse	Primar, CL
		2.6. Încurajarea transferului de cunoștințe, a instruirii și a inovării în business.	2022-2027	Se identifică	BL, donatori, alte surse	Primar, CL
		2.7. Cultivarea spiritului antreprenorial în deosebi în rândul tinerilor	2022-2027	Se identifică	Organizații de consultanță din raion, gimnaziul	Primar, CL
		2.8. Promovarea femeilor în afaceri	2022-2027	Se identifică	BL	Primar, CL

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-economică a Comunei Drăslăceni, raionul Criuleni

2	Dezvoltarea infrastructurii agricole	2.9. Crearea lanțului complet de producere, care finaliza cu exportul produsului finit	2022-2027	Se identifică	BL, agenți economici, surse atrase	Primar, GȚ, ACSA, Lideri locali
		2.10. Construcția sistemelor de irigare la scară m a terenurilor agricole	2022-2027	Se identifică	FIDA, FEN, FISM, alte surse	GȚ, Primar, CL, Agenți economici
		2.11. Stimularea lansării de noi afaceri în domeni agricol și activităților conexe	2022-2027	Se identifică	BL, Proiecte surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
3	Valorificarea terenurilor agricole și a producției agroalimentare	2.12. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole	2022-2027	Se identifică	BL, Capital privat, surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
		2.13. Promovarea tehnologiilor de cultivare a culturilor cu potențial înalt	2022-2027	Se identifică	BL, Proiectul Agricultură competitivă în RM, surse atrase	Primar, CL, GȚ, Agenți economici
4	Valorificarea potențialului turistic al Comunei	2.14. Identificarea atracțiilor turistice din perimetrul comunei.	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Agenți economici
		2.15. Elaborarea și implementarea unui plan local de măsuri în vederea dezvoltării turismului în com. Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	Sector de afaceri, Capital privat, alte surse	Agenți economici, CL, Primar
		2.16. Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		2.17. Promovarea com. Drăslăceni ca destinație turistică	2022-2027	Se identifică	BL, Sector de afaceri, alte surse	Agenți economici, CL, Primar

Obiectiv Strategic 3. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială în Comuna Drăslăceni, r-nul Criuleni

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Dezvoltarea unui învățământ școlar și preșcolar local competitiv	3.1. Reînnoirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ în corespundere cu particularitățile de vârstă a elevilor și copiilor	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ, CR
		3.2. Asigurarea instituțiilor de învățământ cu tehnică de calcul	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ, CR
		3.3. Dotarea instituțiilor de învățământ cu inventar sportiv	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ, CR
		3.4. Dotarea și reutilizarea laboratoarelor de chimie, fizica, biologie și informatică	2022-2027	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ, CR
		3.5. Suplinirea fondului de carte a bibliotecilor din sat	2022-2027	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorul Bibliotecii
		3.6. Stimularea unei perfecționări continue a cadrelor didactice implicate în procesul educațional	2022-2027	Se identifică	BL, Direcția raională Educație, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ, CR
		3.7. Susținerea socială a cadrelor didactice tinere, pentru a evita exodul acestora	2022-2027	Se identifică	BL, MECC, surse atrase	Directorii instituțiilor locale de învățământ, CR

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-economică a Comunei Drăslăceni, raionul Criuleni

2	Îmbunătățirea infrastructurii mediului școlar și preșcolar	3.8. Termoizolarea și reabilitarea termică a instituțiilor de învățământ	2022-2027	Se identifică	BL, BR, FISM, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.9. Reabilitarea gardului din fața Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022- 2022	Se identifică	FISM, BL, BR, alte surse	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.10. Amenajarea și pavarea teritoriului Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.11. Reparația capitală a acoperișului Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.12. Reparația capitală a sistemului de incalzire a Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.13. Schimbarea sistemului de electricitate a Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.14. Reabilitarea sălilor de clasa (tavane, pereti, pardoseala) a Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.15. Reparația cabinetului medical a Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.16. Amenajarea și dotarea cu inventarul necesar a unui teren sportiv pe teritoriul	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.17. Construcția unei anexe pentru a amenaja sală de sport la Gimnaziul din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.18. Reparația blocului alimentară (depozitele, sala frigorifică și blocul sanitar) de la Gimnaziul din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.19. Renovarea sălii festive de la Gimnaziului din s.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.20. Reparația spațiilor interioare și a sălilor de studii de la Gimnaziul din s.Ratuș	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
		3.21. Schimbarea mobilierului la Gimnaziile din s.Drăslăceni și s.Ratuș	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-economică a Comunei Drăsliceni, raionul Criuleni

	3.22. Amenajarea fântânei de lângă Grădinița d copii din s.Drăsliceni	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.23. Construcția unui pavilion la Grădinița de copii din s.Drăsliceni	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.24. Amenajarea și completarea cu inventarul necesar a terenului de joaca pentru copii la Grădinița de copii din s.Drăsliceni	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.25. Dotarea blocului alimentar la Grădinița d copii din s.Drăsliceni (schimbarea aparatelor tehnologice si frigorifice, procurarea unui cuptor electric)	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.25. Amenajarea la Grădinița de copii din s.Drăsliceni a unei încăperi pentru pază.	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.26. Pavarea troturelor și amenajarea teritoriului Grădiniței de copii din s.Ratuș, inclusiv drumul spre blocul alimentar	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.27. Amenajarea și completarea cu inventarul necesar a unui teren de joaca la Grădinița de copii din s.Ratuș	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.28. Completarea cu steleje noi a depozitului de produse alimentare de la Grădinița de copii din s.Ratuș	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ
	3.29. Dotarea instituțiilor de învățământ cu mobilier corespunzător vârstei	2022-2027	Se identifică	BL, BR,, surse atrase	Primarul, CR, Directorul instituției de învățământ

Planul Strategic de Dezvoltare Socio-economică a Comunei Drăslăceni, raionul Criuleni

3	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației Comunei	3.30. Reparația capitală a acoperișului OMF din s.Ratuș.	2020- 2023	Se identifică	BL, BR, donatori, CNAM, surse atrase	CMF Măgdăcești,
		3.31. Demolarea anexei avariate din fața a OMF din s.Ratuș.	2020- 2023	Se identifică	BL, BR, donatori, MSMPS, surse atrase	CMF Măgdăcești
		3.32. Asigurarea OMF cu personal medical calificat	2022-2027	Se identifică	BL, BR, donatori, surse atrase	CMF Măgdăcești,
		3.33. Dotarea OMF cu mobilierul și aparatajul necesar	2022-2027	Se identifică	BL, BR, donatori, MSMPS,, surse atrase	CMF Măgdăcești,
		3.34. Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor Comunei la OMF	2022-2027	Se identifică	BL, BR, MSMPS, surse atrase	CMF Măgdăcești,
4	Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile și tineri	3.35. Elaborarea și implementarea programelor de educație sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici	2022- 2023	Se identifică	BL, BR, surse atrase; MSMPS,	Asistentul social, CL, ONG
		3.36. Implementarea serviciilor socio-medicale și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate	2022-2027	Se identifică	BL, BR, surse atrase; MSMPS,	Asistentul social, CL,
		3.37. Acordarea suportului social și psihologic copiilor, părinții cărora sunt plecați peste hotare și a copiilor din familiile social vulnerabile	2022-2027	Se identifică	BL, BR, surse atrase; MSMPS,	Asistentul social, CL,
		3.38. Crearea unui Cntru de ajutor social pentru persoanele social vulnerabile	2022- 2027	Se identifică	BL, BR, surse atrase; MSMPS,	Asistentul social, CL, ONG

Obiectiv Strategic 4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității

No	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Dezvoltarea infrastructurii necesară pentru desfășurarea activităților culturale	4.1. Reparația capitală a acoperușului și fațadei Casei de cultură din s.Ratuș	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL, Director CC
		4.2. Reparația capitală a Casei de cultură din s.Drăsliceni	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL, Director CC
		4.3. Amenajarea blocurilor sanitare la Casele de cultură din c.Drăsliceni	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL, Director CC
		4.4. Dotarea colectivelor artistice cu instrumente muzicale și costume artistice	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL, Director CC
2	Dezvoltarea infrastructurii de odihnă și agrement a populației	4.5. Întreținerea stadioanelor de fotbal din com.Drăsliceni	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL,
		4.6. Reabilitarea stadionului din satul Drasliceni de pe malul iazului	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL,
		4.7. Amenajarea parcurilor din c.Drăsliceni, dotarea lor cu mobilier, iluminat și utilitățile necesare	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL,
		4.8. Extinderea spațiilor verzi comunale, plantarea arborilor și arbuștilor ornamentali	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL,
		4.9. Amenajarea unei zone de odihnă pe malul iazului Drăsliceni	2022-2027	Se identifică	BL, donații, alte surse	Primar, CL,
		4.10. Amenajarea în satele c.Drăsliceni a terenurilor de joacă pentru copii și suplimentarea cu echipamente a terenurilor existente	2022-2027	Se identifică	BL, BR, donații, alte surse	Primar, CL,

3	Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din Comuna Drăslăceni, r-nul Criuleni	4.11. Asigurarea activității colectivelor artistice din c.Drăslăceni	2022-2027	Se identifică	BL, Agenți economici, contribuția populației, alte surse	Grup de lucru, Primar, Director CC
		4.12. Promovarea copiilor, tinerilor talentați prin susținerea participării lor la diferite concursuri, festivaluri la nivel național și internațional	2022-2027	Se identifică	Capital privat, BL, surse atrase	Primar, Director CC,
		4.13. Menținerea și dezvoltarea continuă a activităților sportive (fotbal, volei, trântă etc.) și dotarea cu echipament sportiv necesar, transport etc.	2022-2027	Se identifică	BL, Agenție economici, alte surse	Grup de lucru, Primar
		4.14. Crearea cercurilor pe interese	2022-2027	Se identifică	BL, surse atrase	Primar, Directori CC
		4.15. Organizarea și petrecerea evenimentelor cultural-artistice și sportive în localității	2022-2027	Se identifică	BL, contribuția populației, surse atrase	Directori CC, Primar, CL
		4.16. Încurajarea activităților meșteșugărești, artizanale	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Directori CC, Primar, CL
		4.17. Valorificarea patrimoniului cultural a comunei prin organizarea festivalurilor, concursurilor, târgurilor ș.a.	2022-2027	Se identifică	BL, Direcția municipală cultură, donații, surse atrase	Primar, Director CC
		4.18. Identificarea și promovarea produselor tradiționale locale	2022-2027	Se identifică	BL, Agenți economici,alte surse	Primar, Persoane private

Obiectiv Strategic 5. Protecția mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Crearea sistemului sătesc de Management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu	5.1. Amenajarea gunoiștii, împrejmuirea ei cu gard și amenajarea teritoriului adiacent	2022-2027	Se indentifică	BL, alte surse	Primar, CL, Grup de lucru
		5.2. Proiectarea și construcția platformelor de colectare separată a deșeurilor menajare și dotarea cu tomberoane	2022-2027	Se indentifică	BR, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.3. Organizarea colectării centralizate a deșeurilor în c.Drăslăceni	2022-2027	Se indentifică	BR, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.4. Plantarea unei fâșii forestiere de protecție în jurul gunoiștii	2022-2027	Se indentifică	BR, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
		5.5. Elaborarea și implementarea unui mecanism de avertizare și sancționare a persoanelor care încalcă regulile de depozitare a deșeurilor casnice	2022-2027	Se indentifică	BR, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru Secția de poliție de sector
		5.6. Lichidarea gunoiștilor stihinice	2022-2027	Se indentifică	BR, alte surse;	Primar, CL, Grup de lucru
2	Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat	5.7. Curățirea și amenajarea fântânilor publice pe teritoriul comunei	2022-2027	Se indentifică	BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL
		5.8. Organizarea zilelor ecologice (curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice)	2022-2027	Se indentifică	BL, contribuția populației, alte surse	Primar, CL
		5.9. Curățirea, adâncirea și înverzirea albiei r.Ichel și a pârăului Tișova și eliminarea canalelor de scurgere	2022-2027	Se indentifică	BL, alte surse	Primar, CL,
		5.10. Extinderea spațiilor verzi comunale, plantarea arborilor și arbuștilor ornamentali	2022-2027	Se indentifică	BL, alte surse	Primar, CL,

		5.11. Împădurirea terenurilor degradate și cu pericol de eroziune	2022-2027	Se identifică	BL, ICAS, alte surse	Primar,CL, ONG
		5.12. Întreținerea și amenajare anuală a cimitirelor	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar,CL, ONG
3	Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului ambiant	5.13. Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar
		5.14. Marcarea fântânilor publice în funcție de indicii de calitate a apei (cerculețe verzi, galbene, roșii), actualizarea pașapoartelor	2022-2027	Se identifică	BL, FEN, alte surse	CL, Primar,Grup de lucru
		5.15. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului	2022-2027	Se identifică	BL, FEN, alte surse	CL, Primar
		5.16. Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea protecției mediului înconjurător	2022-2027	Se identifică	BL, FEN, alte surse	CL, Primar
		5.17. Combaterea tăierilor ilicite di fondul forestier	2022-2027	Se identifică	BL, ICAS, alte surse	CL, Primar
		5.18. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	CL, Primar

Obiectiv Strategic 6. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea Comunei și în procesul decizional

№	Programe	Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Cost Total, lei	Sursa potențială de finanțare	Responsabil
1	Asigurarea transparenței în activitatea APL	6.1. Organizarea regulată sau periodică (după caz) a audierilor publice, dezbaterilor, adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor Comunei Drăslăceni	Permanent	Se identifică	BL	Primar, CL
		6.2. Menținerea panourilor informative de pe teritoriul Comunei	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Secretarul CL
		6.3. Suplinirea paginilor oficiale și a paginilor de pe rețelele sociale cu informații relevante comunei	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
2	Dezvoltarea capacităților de atragere și planificare a resurselor financiare	6.4. Organizarea de către Primărie sau participarea funcționarilor publici la cursuri de calificare în administrare publică	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		6.5. Întărirea capacităților funcționarilor publici abilitați în atragerea fondurilor, investițiilor	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		6.6. Instruirea personalului care are nevoie de cunoștințe adăugătoare (programe de calculator, baze de date, inginerie, etc.)	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL
		6.7. Stabilirea unor parteneriate, înfrățiri cu satele/comunele din RM și de peste hotarele ei, în vederea soluționării unor probleme comune (măsurile culturale, schimb de experiență, proiecte transfrontaliere, etc.)	2022-2027	Se identifică	BL, alte surse	Primar, CL

3	Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor Comunei	6.8. Instituirea "Zilei faptelor bune"	2022-2027	Se indentifică	APL	Primar, Secretarul CL,
		6.9. Serbarea Hramului satelor din comuna Drăslăceni	2022-2027	Se indentifică	BL, agenți economici, populația comunei	Primar, Secretarul CL, Directorii CC
		6.10. Instituirea "Supravegherii de vecinătate"	2022-2027	Se indentifică	BL, IGP	Primar, Secretarul CL, ONG
		6.11. Acordarea suportului pentru înființarea de ONG-uri și organizații locale (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) cât și susținerea asociațiilor prezente pe teritoriul comunei	2022-2027	Se indentifică	BL,	Primar, Secretarul CL, ONG
		6.12. Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.	2022-2027	Se indentifică	APL	Primar, Secretarul CL, ONG

Obiectiv strategic 7: Fortificarea mecanismului instituțional de asigurare a egalității între femei și bărbați

Măsura 7.1 Consolidarea capacităților resurselor umane în cadrul mecanismului instituțional existent la nivelul primăriei și instituțiilor din subordine, referitor la asigurarea egalității de gen (organizare de instruiți în domeniu)	2022-2027	Secretara CL	Personal instruit în domeniu			2 instruiți pe an organizate
Măsura 7.2 Asigurarea participării echilibrate a femeilor și bărbaților la procesul de luare a deciziilor și activism civic în s. Drasliceni (implicarea femeilor în grupuri de monitorizare, de inițiativă, etc.)	permanent	Aparat APL, AO Comunitatea DOR	Femei și bărbați implicați în egală măsură			1 grup civic cu participarea femeilor dezvoltate
Prioritatea 7.3 Integrarea bugetării sensibile la dimensiunea de gen în procesul de elaborare a programelor bugetare	La finele fiecărui an de activitate	Aparat APL, directori institutii.	Bugete sensibile la gen anual elaborate și aprobate			Buget sensibil la gen elaborat
Prioritatea 7.4 Promovarea accesului echitabil la resurse sportive, educaționale, culturale și funcții de conducere pentru femei și bărbați.	permanent	Aparat APL, directori institutii.	Acces echitabil asigurat la resursele sportive, educaționale, culturale și funcții de conducere pentru femei și bărbați.			400 femei, 400 bărbați, 150 tinere, 150 tineri asigurați cu acces echitabil la resursele sportive, educaționale, culturale și funcții de conducere pentru femei și bărbați.